

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑๗

(สมัยสามัญ สมัยที่สอง)

วันเสาร์ที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑๕ ถึง ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญ สมัยที่สอง) พ.ศ. ๒๕๖๑

สารบัญ

๒๕
กรกฎ ๑๗/๒๕๔๑

๑. รัฐบาลตอบกระทู้ถามของสมาชิก

- ก. เรื่อง ผักตบชวา ของ นาย สว่าง
สนิทพันธ์ ๑๐๘๘-๑๑๐๒
- ข. เรื่อง การสร้างถนนสายยางปลาแม่น้ำ ของ
นายสว่าง สนิทพันธ์ ๑๑๐๒-๑๑๐๔
- ค. เรื่อง ขอให้เลิกหรือลดค่าภาษีไม้ ของ
นายสว่าง สนิทพันธ์ ๑๑๐๔-๑๑๐๗
- ฅ. เรื่อง การถอนฐานะครูใหญ่ ของ นาย
เสงี่ยม เจริญชวค ๑๑๐๗-๑๑๐๘
- ง. เรื่อง การ ขอ อนุญาตให้ ราษฎร ตักไม้
ของ นายเสงี่ยม เจริญชวค ๑๑๐๘-๑๑๑๒
- จ. เรื่อง ร่าง วัตถุประสงค์ ประชาบาล และ สารวัตร
ศึกษา ของ นายสอน พงศ์สุวรรณ ๑๑๑๒-๑๑๑๓
- ฉ. เรื่อง นโยบาย ปรียปรอง จังหวัดแม่ฮ่อง-
สอน ของ นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ๑๑๑๓-๑๑๑๔
- ช. เรื่อง การ ขนเงิน เติอน และการ อบรม คำ-
รวม ของ นายกิมเล็ง สีนุเสถ ๑๑๑๔-๑๑๑๗
- ซ. เรื่อง ยองกัน การ สูดสน ของ นาย
กิมเล็ง สีนุเสถ ๑๑๑๗-๑๑๑๘
-
๓. เรื่อง ขอนโยบายของสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับ
การบริหารคณะสงฆ์ (ต่อ) ๑๑๑๘-๑๑๖๕

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑๗/๒๔๘๐ (สามัญ) สมัยที่ ๒ ชุดที่ ๒
วันเสาร์ที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๓๗ นาฬิกา

ประธานสภาฯ : วันนี้มีสมาชิกมาประชุม ๑๕๕ คน เป็นองค์
ประชุมแล้ว ในวาระต่อไปกระทู้
เรื่องเพิ่มวิชาชุดครูประถมพิเศษ

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ฉะเพาะกระทู้
เข้าขอถอน เพราะไม่คิดใจจะถาม ขอถอน

ประธานสภาฯ : กระทู้ต่อไปของนายสว่าง สนิทพันธุ์ เรื่อง ผัก
คยชะวา

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม
รัฐบาลดังต่อไปนี้ ๑. ขอทราบว่ามีนโยบายที่จะกำจัดผักคย
ชะวาที่ทำความเดือดร้อนให้แก่ราษฎรทั่วไปในฤดูแล้งทุกๆอย่างไร
หรือไม่

๒. โดยฉะเพาะถาม ยิง หนอง ลาก ลำต่างๆ และ ตาม

ริมคลองชลประทานในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นส่วนมากมีฝักคชชะวา
ขึ้นหนาแน่น และซึ่งอยู่ถัดแอโดยทั่วไปในฤดูแล้ง และพฤตคติการณ
ไต่ขึ้นมาเช่นชันชานานแล้ว ไม่เห็นทางการ เหลียวแล แต่อย่างใดเลย
ถ้าขึ้นปล่อยไว้นานไปฝักเหล่านั้นคงนำความหายนะมาสู่ราษฎรอย่างใหญ่
หลวง รัฐบาลจะจัดการแก้ไขอย่างไร หรือไม่

๓. ที่ลำน้ำท่าว่าในท้องที่ อำเภอท่าพี่เลี้ยงนั้น ทราบว่าทางการ
ได้ให้คนค้ำเงินรัชชูปการ จัดเก็บ อยู่บ้าง แล้ว จึง ขอดถามว่าในปี
พ.ศ. ๒๔๘๑ ทางการจะให้คนค้ำเงินรัชชูปการ จัดเก็บต่อไปอีก หรือ
ไม่ เพราะเหตุใด

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิ-
การ: ขอตอบดังนี้ ๑. รัฐบาลมีนโยบายที่จะกำจัดฝักคชชะวาอยู่
แล้ว และได้วางระเบียบการกำหนดหน้าท่วัดนี้ คือ ฝักคชชะวาที่อยู่
ในท้องสาธารณะ เช่น แม่น้ำ ลำคลองต่าง ๆ ก็เป็นหน้าที่ของกระทรวง
เกษตราธิการร่วมมือกับ คณะกรรมการจังหวัด และ คณะกรรมการอำเภอ
ทำการกำจัด ฝักคชชะวาที่อยู่ในที่ของ กระทรวงทะเบียนการให้เขียน
หน้าท่วัดของกระทรวงทะเบียนการนั้นทำการกำจัด และฝักคชชะวาที่อยู่ใน
ที่ของเอกชน ก็ให้เขียนหน้าท่วัดของเจ้าของหรือผู้อาศัยในที่นั้นเป็นผลกำจัด
ส่วนเวลากำจัดนั้นอาจทำได้ทั้งฤดูแล้งและฤดูน้ำ

๒. ทางการจะได้จัดการกำจัดตามทุกกล่าวมาแล้ว

๓. ถ้ามีความจำเป็นที่ของรพที่ก่อนทอน และการเงิน อำนวยให้
ทางการก็จะจัดการกำจัดต่อไปอีก

๑๕.๓๕ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ความที่ทางการไทยปฏิบัติการเก็บฝักตบชะวากอยู่เวลานี้โดยเกณฑ์ให้ราษฎรไป เก็บเก็บโดยไม่ไต่ให้เงินค่าจ้างหรือค่าแรงงานเลย ข้าพเจ้าขอทราบว่าทางกระทรวงเกษตรฯ มีเงินก้อนนี้ไว้เท่าไร และมีหรือไม่ และถ้าหากว่ามี การเกณฑ์แรงงานราษฎรใช้ จะเปลี่ยนเป็นการจ้างหรือไม่

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ : เงินสำหรับที่จะใช้จ่ายในเรื่องกำจัดฝักตบชะวาก ทางราชการได้คงไว้ แต่ว่าเป็นจำนวนน้อย คือยี่หมื่นประมาณหมื่นบาท เพราะฉะนั้นก็ไม่สามารถที่จะทำได้โดยทั่วถึง เท่าที่ทำมาแล้วก็พิจารณาว่า ที่เห็นว่าจะเป็นการเดือดร้อน แปลว่าผ่อนหนักให้เป็นเบา แต่อย่างไรก็ดี โศกเศร้าแล้วว่า รัฐบาลมีโครงการที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป

๑๕.๔๐ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ข้าพเจ้ายังข้องใจในเรื่องที่รัฐบาลได้เกณฑ์ราษฎรไปเก็บฝักตบชะวากโดยไม่คิดค่าแรงงานให้แก่เขา เพราะฉะนั้นในเมื่อเรามีเงินเช่นนั้น เราจะคิดค่าแรงงานให้เขาได้หรือไม่ เพราะเวลานี้ราษฎรก็ยากจน

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ : สำหรับในหน้าที่กระทรวงเกษตรธิการที่ไต่ดำเนินการอยู่เวลานี้ ราษฎรที่ไปทำนั้นก็ไต่เสียเงินให้เหมือนกัน

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ถ้าเช่นนั้นข้าพเจ้าขอ
ทราบว่าโดยละเอียดอย่างยิ่งสำหรับจังหวัดสุพรรณบุรี ทาง การใดที่
หนดให้เงินเท่าไรและเท่าที่เก็บไปแล้วเช่นอื่นเป็นต้นใดโดยจ่าย เงินประ-
เภทหรือไม

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตราธิ-
การ : ข้าพเจ้าไม่ได้เตรียมตัวเลขมา

ประธานสภาฯ : กระทั่งไปของนายสว่าง สนิทพันธุ์ เรื่องการ
สร้างถนนสายบางปลาหมอ

๑๕.๔๑ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ข้าพเจ้าขอ ตั้งกระทู
ถามรัฐบาลดังนี้ ด้วยถนนสายบางปลาหมอซึ่งเป็นถนนสายเดี่ยว ที่ทาง
การใดที่เริ่มสร้างขึ้น เป็นถนนแรกใน จังหวัดสุพรรณบุรี จนบัดนี้ เป็น
เวลาเกือบ ๓๐ ปีแล้ว ถนนนี้มีสภาพเป็นอยู่อย่างไรแต่เดิมเคยมีคนคง
เป็นเช่นนั้น จึงขอทราบว่ารัฐบาลมีนโยบายในอันที่จะช่วยส่งเสริมอย่าง
หนึ่งอย่างไรให้ถนนสายนี้ เป็น ถนนถาวรใช้ได้ ทุกฤดูกาล บ้าง หรือไม่
เพราะเหตุใด

พ.ต. หลวงเซว่งศักดิ์สงคราม รัฐมนตรี : กระทรวงมหาด-
ไทยขอประทานคอบคองนี้ กรมทางสยาม รัฐบาลไทยให้ผู้รับผิดชอบไป
ทำการก่อสร้าง แต่บัดนี้ได้ออกสัมปทานนั้นแล้ว รัฐบาล จึงได้เข้า

ทบฯ รุ่งต่อไป ชงในย พ.ศ. ๒๔๕๐ ก็ได้ตั้งวงเงินไปให้ ๒,๙๒๐ บาท
 ในขั้นนี้ก็ได้ให้ไปเป็นจำนวนเท่ากัน จึงเป็นที่หวังว่าสภาพของทางสาย
 คงจะคืบคลานขึ้นลำดับ

๑๕.๔๒ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี): เงินที่รัฐบาลให้ไปนั้น
 เพียงเท่านี้ รู้สึกว่าเป็นการน้อยไป ใครจะขอทราบว่ารัฐบาลได้เพิ่ม
 ให้มากกว่านี้จะได้หรือไม่อย่างหนึ่ง และอีกอย่างหนึ่งเงินที่ให้เป็นจำนวน
 น้อยเช่นนั้น ทางการได้สั่งซื้อหินหมด เพราะฉะนั้น จึงขอทราบว่าถ้า
 หากว่ารัฐบาลจะเอาคนค้ำรัชชูปการทำหินที่มอยู่ใน จังหวัดสุพรรณบุรี
 มาเสียเองโดยไม่ต้องซื้อเขาจะได้หรือไม่

พ.ต. หลวงเชวงศักดิ์สงคราม รัฐมนตรี: การที่รัฐบาลขึ้น
 เงินให้สนับสนุนหลักเกณฑ์ในการขึ้นเงินให้ ปัญหาในเรื่องที่จะใช้คนค้ำ
 รัชชูปการเข้าทำงานก็มีระเบียบยกเว้นที่เราใช้ทำได้ที่อยู่ทั่วไปแล้ว

๑๕.๔๓ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี): โดยเฉพาะอยากจะขอ
 ทราบว่า ถ้าเราจะใช้เขาทำหินเพื่อเอามาทำถนนสายนี้ได้หรือไม่ ถ้าเรา
 ทำเช่นนั้นแล้วก็หวังว่าถนนสายนี้จะสำเร็จในเร็ววัน

พ.ต. หลวงเชวงศักดิ์สงคราม รัฐมนตรี: ปัญหาเรื่องที่จะ

ให้ทำถนนหรืออย่างไรนั้น ก็อยู่ในดุลยพินิจของจังหวัดนั่นเองที่เขาควร
จะพิจารณาว่าสภาพของพนดินนั้นเหมาะแก่การที่จะถมหินหรือยัง ถ้า
มันแน่นแพ้นพอที่จะถมหินได้แล้ว เขาก็ดำเนินการ

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : เวลานี้ถนนก็ได้ลงหิน
แต่หากหินไม่มีลง เพราะไม่มีเงิน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าอยากจะทรา
ยว่าถ้าให้คนค้างรัชชูปการทำได้แล้วจะเร็วขึ้นได้ จึงขอทราบว่ารัฐบาล
จะสอยสวนไปทางจังหวัดเพื่อทำตามที่ข้าพเจ้าขอร้องนั้นจะได้หรือไม่

พ.ต. หลวงเชวงศักดิ์สงคราม รัฐมนตรี : ไม่ซัดซังที่กระ
ทรวงมหาดไทยจะจัดการแนะนำหรือสอยสวนไป

ประธานสภาฯ : กระทู้ต่อไปของนายสว่าง สนิทพันธุ์ เรื่องขอ
ให้เลิกหรือลดค่าภาษีไม้

๑๕.๔๕ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ข้าพเจ้า ขอทั้ง กระทู้
ถามรัฐบาล ทั้งข้อไปนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๗๘-๒๔๗๙
เป็นลำดับตลอดมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๘๐ ราษฎร ชาวป่าในเขต อำเภอดุสิต
ประจันต์ นางบวช เกิมขาง และอำเภอมะขามสามพัน จังหวัดสุพรรณ
บุรี ทำนาไม่ได้ผลถึงกับรัฐบาลต้องแจกจ่ายข้าวให้ จึงขอทราบว่ารัฐ
บาลจะเลิกหรือลดค่าภาษีค่าภาคไม้หลวงใน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อช่วย
เหลือผู้ยากจนที่จะตัดเส้าเผาถ่านและอื่น ๆ อันเป็นวัตถุขายในป่า นำมาซอ
ขายแลกเปลี่ยนอาหารพอได้ประทังชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ จะได้หรือไม่

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและ
 การ: รัฐบาลขอตอบดังนี้ ในท้องที่จังหวัดสุพรรณบุรี ยังมีไม่ออก
 ประเภทหวงห้าม อีกหลายชนิด ที่ราษฎรจะตัด ทำฟัน เผาถ่าน ทำเสื่อ
 และทำประโยชน์อย่างอื่นได้ โดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง และถ้าซื้อ
 ขายกันในท้องที่ไม่ผ่านด่านก็ไม่ต้องเสียภาษี ทางกรมเก็บค่าภาค
 หลวงเฉพาะไม่ประเภทหวงห้าม ค่าภาคหลวงและภาษี ที่เรียกเก็บนั้น
 ก็อยู่ในอัตราพอสมควร ถ้าจะลดหรือเลิกภาษีและค่าภาคหลวงในจัง
 หวัดสุพรรณบุรีจะต้อง ลด หรือ เลิกในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะเป็น
 การเสียหายแก่บ้านเมือง หรือกระทบกระเทือน รายได้ของแผ่นดิน เป็นอัน
 มาก รัฐบาลจึงไม่เห็นสมควรจะทำเช่นนั้น

๑๕.๔๗ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี): ไม่ประเภทที่หวงห้าม
 ก็แต่ว่าเป็นไม้ ทนทนตายอยู่หรือเป็นไม้ชนิดที่แก่นอ่อนที่รัฐบาลต้อง
 เก็บภาษี เคียงกันถ้าหากว่ารัฐบาลจะไม่เก็บจะได้หรือไม่ เพราะการที่
 ไม่เก็บทั้งไว้ในเขาก็เสียไปเปล่า ๆ ราษฎรไปเอามา ก็ต้องเสียค่าภาค
 หลวงให้แก่รัฐบาลเช่นนั้น เพราะฉะนั้นในเรื่องไม้แก่นอ่อนก็ดี ไม้ยืน
 งามตายก็ดี รัฐบาลจะไม่เก็บได้หรือไม่

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและ

การ : ไม่ทายนคนตายตามที่ ผตงกระทถามนั กัยง เปน ประโยชนั อยู่
และอีกประการหนึ่งถ้าหากว่าจะไปถอนมันให้ โอกาสในการที่ลคไม่เกีย
แล้ว ยางที่จะเป็นการช่วยให้ราษฎรหาทางที่จะทำใ้ไม่ตายมากจน

๑๕.๔๘ น.

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ในเรื่องไม้ ที่คองเสีย
ค่าภาคหลวง แต่ว่าได้ขออนุญาตทำอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว เศษ
ของส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้ รัฐบาลมันโยบาย อย่างไรจึงต้อง เก็บด้วย
เช่นขออนุญาตทำเกวียน ๑ เล่มคองเสีย ถ้าเป็นเกวียนกระบือก็ ๘ บาท
แต่ถ้าได้เฉพาะเป็นเกวียน ๑ เล่มเท่านั้น นอกจากนั้นส่วนต่าง ๆ เป็น
ต้นว่าหวมเช่นนี้กยงต้องเก็บภาษี เช่นรัฐบาลมันโยบายอย่างไรจึง
ต้องทำอย่างนี้

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรา-
ธิการ : การขออนุญาตทำเกวียนนั้นคองการไม้หลายชนิด ถ้าหาก
ว่าจะอนุญาตให้ ไปตามที่ผตงกระทถามนั ก็แปลว่าไม้นั้นเสียเศษมาก
ทีเดียว และเป็นโอกาสที่ราษฎรเอาเปรียบเช่นนี้ เพราะฉะนั้นทางการ
จึงได้วางระเบียบตามที่เขนอยู่เช่นนี้เหมาะแล้ว

๑๕.๔๙ น

นายสว่าง สนิทพันธุ์ (สุพรรณบุรี) : ถ้ถ้าเช่นนั้นถ้าเขาตัด

ไปแล้วเขาใช้ เป็นประโยชน์ ได้เฉพาะสิ่งที่เขยประโยชน์เท่านั้น เหลือ
นอกนั้นรัฐบาลปล่อยให้ ทิ้งไว้เฉย ๆ โดยผู้ใดจะเอาต้องเสียภาษีเช่นนี้
มีประโยชน์อย่างไรการที่ทิ้งไว้เช่นนั้น ก็ถ้าหากรัฐบาลจะเข้มงวดก็ขอ
เพียงแต่กรุณาให้ เขาเขาไปใช้ ประโยชน์ ได้บ้างตามสมควรจะใดหรือไม่

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรว
ธิการ: ตามที่ข้าพเจ้าสอบสวนนักได้ ความว่าไม่ ที่เหลือเศษ นั้นก็ยังไม่
เป็นประโยชน์อยู่ ไม่ปรากฏว่าจะได้เสียหายกับผู้ ที่ตั้งกระทู้นี้

ประธานสภาฯ: กระทู้ต่อไปของนายเสงี่ยม เจริญवाद เรื่อง
การเลื่อนฐานะครูใหญ่

๑๕.๔๕ น.

นายเสงี่ยม เจริญवाद (ชลบุรี): ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการดังต่อไปนี้ ๑. ความหลักเกณฑ์
ของกระทรวงธรรมการเวลานี้ ในการตั้งอาจารย์ใหญ่ ข้าพเจ้าขอ
ทราบว่ากระทรวงธรรมการถือหลักเกณฑ์อย่างไร

๒. ในการเลื่อนฐานะครูใหญ่ขึ้นเป็นอาจารย์ใหญ่นั้น กระทรวง
ใดอะไรเป็นหลักวินิจฉัย เช่นวิทยฐานะหรือจำนวนชั้นหรือจำนวนนัก
เรียนในโรงเรียนหรือสมรรถภาพ

๓. โรงเรียนที่มณฑลฉนมณฑล ๒ เป็นชั้นมัธยมบริบูรณ์ ตามแผน

การศึกษาชาติใหม่นี้ กระทรวงธรรมการจะถือเป็นตำแหน่งครูใหญ่
หรืออาจารย์ใหญ่

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี: กระทรวงธรรมการขอประ-
ทานตอบว่า

๑. ถึงเกณฑ์ โรงเรียนทมิฬชนมวิทยมยท ๗-๘

๒. ถึงเกณฑ์ดังกล่าวในข้อ ๑

๓. ในขณะที่กำลังอยู่ในระหว่าง การขอลดลง เทียบตำแหน่งกับ
ก.พ. จึงยังไม่อาจพิจารณาว่าจะถือเป็นตำแหน่งใด

๑๕.๕๐ น.

นายเสงี่ยม เจริญฮวด (ชลบุรี): ข้าพเจ้าขอซักข้อ ๓ ว่า
ในระหว่างที่กำลังตกลงกับ ก.พ. นั้น ตกลงให้เขาคูใหญ่หรือให้เห็น
อาจารย์ใหญ่ ข้าพเจ้าขอทราบ

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี: เทียบเอา

นายเสงี่ยม เจริญฮวด (ชลบุรี): ข้าพเจ้า ขอทราบว่าเขา
อะไรเป็นเครื่องเทียบ

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี: เทียบว่าอาจารย์ ครูใหญ่นั้น
เทียบชั้นอะไรกับข้าราชการสามัญ

นายเสงี่ยม เจริญฮวด (ชลบุรี): แล้วก็ครูใหญ่ในโรงเรียน
ทมิฬชนมวิทยมยท ๗ จะเทียบเขาเป็นข้าราชการชั้นอะไรไม่ทราบ

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี: ยังไม่ทราบเหมือนกัน
ประธานสภาฯ: กระทู้ต่อไปของนายเสงี่ยม เจริญฮวด เรื่อง
การขออนุญาตให้ราษฎรตัดไม้

๑๕.๕๑ น.

นายเสงี่ยม เจริญฮวด (ชลบุรี): ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการดังต่อไปนี้ ๑. ตามที่รัฐบาล
อนุญาตให้ราษฎรตัดฟันซีกตากไม้ ในประเภทหวงห้าม เพื่อประโยชน์
ในการนำมาใช้ส่วนตัว โดยยกเว้นค่าภาคหลวงให้สำหรับปลูกสร้าง
หรือขยายต่อเค็มบ้านเรือนได้ ไม่เกินครัวละ ๑๘ ไร่ สำหรับทำเครื่อง
มือหรือสิ่งอื่นที่ใช้ประกอบหรือเกี่ยวเนื่องในการกลั่นหรือการประมง
ไม่เกินครัวละ ๑๒ ไร่ตามความในพระราชบัญญัติรักษาป่า (ฉบับที่
๓) พุทธศักราช ๒๔๗๘ นั้น บัดนี้ได้หวงห้ามไม้ที่จำเป็นสำหรับใช้
ปลูกสร้างบ้านและทำเครื่องมือเสี้ยมทงสน เช่นไม้แดง ไม้ชิงชัน ไม้
ตะแบก ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ประดู่ ไม้ยาง เหล่านี้เข่นกัน เข่นไม้
ที่ต้องเสียค่าภาคหลวงโดยไม่มีกรยกเว้น ทำให้ราษฎรเดือดร้อนมาก
เพราะไม้ อื่นก็ใช้ไม่ได้และหายาก ข้าพเจ้าขอวิงวอน รัฐบาลว่า จะ
กรุณาผ่อนผันอนุญาตให้ ไม้ เหล่านี้ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
รักษาป่า (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้หรือไม่

๒. ถ้าได้ จะประกาศเมื่อไร ถ้าไม่ได้ เพราะไม่เห็นความจำเป็น
และความเดือดร้อนของราษฎรอย่างนั้นหรือ หรืออย่างไร

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรา-
 ธิการ ; รัฐบาลขอขอยกเว้นการที่จะประกาศยกเว้นไม้ชนิดใด
 จากการอนุญาตโดยยกเว้นค่าภาคหลวงนั้น ทางกรมได้ สอยสวนและ
 พิจารณาโดยคำนึงถึงความเดือดร้อน ของราษฎรในเรื่องนี้โดย รอบคอบ
 แล้ว เห็นว่าไม้ ชนิดนั้นกำลังอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม และเสื่อมพันธุ์
 เนื่องจากราษฎรได้ คัดฟันใส่สอยและจำหน่ายเป็นสินค้ามาเป็นเวลานาน
 ถ้าทางการไม่ควบคุมเสียแล้ว ในไม่ช้าก็จะศูนย์ พืชพันธุ์ไป ซึ่งจะ
 เป็นการเดือดร้อนแก่ราษฎรในภายหน้าอย่างยิ่ง ทั้งยังมีไม้ชนิดอื่น ๆ
 ที่พอจะใช้ แทน กันได้ อยู่อีก หลายชนิด และการประกาศ ยกเว้น
 ราษฎรก็ยังขออนุญาตคัดฟันโดยเสียค่าภาคหลวงได้ โดยเพราะจ้ง-
 หวัดชลบุรีมีไม้ประเภทหวงห้ามทั้งหมด ๖๐ ชนิด แต่ทางการได้ประ-
 ภาศยกเว้นจากการอนุญาตโดยยกเว้นค่าภาคหลวงเพียง ๑๒ ชนิดเท่า
 นั้น ค้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว รัฐบาลยังไม่เห็นสมควรที่จะประกาศ
 เลิกการยกเว้น

๑๕.๕๔ น.

นายเสงี่ยม เจริญสวัสดิ์ (ชลบุรี) : ไม้ ในจังหวัด ชลบุรีทั้ง
 หมกในประเภทหวงห้ามมี ๖๐ ชนิด แต่ทางการได้ประกาศ ๑๒ ชนิด
 ที่ให้ยกเว้นได้ ไม้ ที่อนุญาตให้ยกเว้นทั้ง ๔๘ ชนิดนั้นเช่นไม้ ทมแก่
 เพียงขอ ส่วนไม้ อื่น ๆ มนอย ไม้ ที่ไม่ยอมยกเว้นเช่นไม้ ทมอยู่เป็น

พัน เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วการยกเว้นถึง ๔๘ ชะนิกก็ไม่มีผลอะไร ทางกา
ระยกเว้นไม้ ๑๒ ชะนิกนี้และห้ามไม้ ๔๘ ชะนิกนั้นจะไต่หรือไม่

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรรา
ชการ : ไต่ตอบแล้วว่า ไม่เห็นสมควร

นายเสงี่ยม เจริญवाद (ชลบุรี) : ถ้าเมื่อไม่เห็นสมควรแล้ว
ไม้ ทมจริง ๆ ไม่ยกเว้น ส่วนไม้ ทมน้อย ๆ กลับไปยกเว้นเช่นนี้ก็ยอม
เป็นการเคื้อคร้อนแก่ราษฎร เพราะฉะนั้นทางการจะไม่มีการผ่อนผัน
ข้างเดียวหรือ

พ.อ. พระยาฤทธิอัคเนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรรา
ชการ : ข้าพเจ้าก็บอกแล้วว่า ไม้ ทมเหลืออยู่เป็นจำนวนน้อยนั้นแหละ
สมควรที่เราจะหวงห้ามเอาไว้ เพื่อให้มีพันธุ์ ไม้ ไต่ ไซ้ ทั่วไปไต่ เป็นเวลา
นาน เพราะฉะนั้นไต่ตอบแล้วว่า ถ้าหากว่าเราจะปล่อยให้ทำต่อไป
ไม่ช้าไม่เหล่านั้ก็จะต้องหมดซึ่งจะเป็นการเคื้อคร้อนแก่ราษฎรในท้อง
ถิ่นนั่นเอง ไม่ใช่คนอื่น และอีกประการหนึ่งในการ ประกาศเช่นนั้น
ถ้าราษฎรอยากไต่ ไม้ ก็ถ่วงนั้นก็เสียค่าภาคหลวง

๑๕.๕๖น.

นายเสงี่ยม เจริญवाद (ชลบุรี) : ตามที่ท่านรัฐมนตรีตอบว่า
เพราะไม้เหลือน้อยจึงไต่ ไม่ยกเว้น ข้าพเจ้าไม่ไต่เรียนว่าไม้ ๑๒ ชะนิก
เหลือน้อย ข้าพเจ้าว่าไม้ ๔๘ ชะนิกที่ยกเว้นให้ น้อย ส่วนไม้ ที่ไม่

ยกเว้น ๑๒ ชนิดมากพอที่จะให้ยกเว้นได้ เช่นนี้ ทางอารจะไม่ยก
เว้นกันหรือ

พ.อ. พระยาฤทธิอัคนย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรา-
ธิการ : นี้เจ้าหน้าที่สอยมาได้ความอย่างนั้น

ประธานสภาฯ : กระตุ๋ตื้อไปของนายสอน พงศ์สุวรรณ เรื่อง
รางวัลครูประชาบาลและสาร์วตรศึกษา

นายสอน พงศ์สุวรรณ (ชัชฎุมิ) : ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ตาม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการดังนี้ การคิดเวลาให้เงินรางวัลแก่
ครูประชาบาลและสาร์วตรศึกษาตามระเบียบการให้รางวัล ข้อ ๑๕ ก.
และ ข. นนดอะไรเป็นหลัก ตามระเบียบที่มีอยู่แล้วผู้ที่ทำงานมาครบ
๒๕ ปี จะได้เงินรางวัลเพียง ๒๐ บาทเท่านั้น รัฐบาลจะกรุณาคิดให้เต็ม
๒๕ บาทตามที่เขารับราชการมาจะได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี : การพิจารณาวงเกณฑ์ค่า-
นเงินรางวัลนั้นอาศัยหลักความมั่นคงของผู้ประกอบการงาน ที่จะให้
คิดเงินรางวัลเต็ม ๒๕ บาทนั้นยังไม่สมควร เพราะหลักการแห่งระเบียบนี้
เป็นเงินรางวัล ไม่ใช่เงินบำเหน็จบำนาญ

นายสอน พงศ์สุวรรณ (ชัชฎุมิ) : ถ้าอย่างนั้นรัฐบาลก็เอา
เปรียบครูประชาบาลอีก ๕ ปีใช้ไหม

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี : ไม่ได้เอาเปรียบ ให้เปรียบ

นายสอน พงศ์สุวรรณ (ชัชฎุมิ) : ให้เปรียบนั้นอย่างไร

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี: คือว่าข้าราชการอื่น ๆ นั้น
เวลาออกไปแล้ว ได้ ๓ เดือนเท่านั้น ในฐานะอย่างเดียวกัน ข้าราชการ
การวิสามัญได้ ๓ เดือนนี้ให้ถึง ๒๐ ปี

๑๕.๕๘ น.

นายสอน พงศ์สุวรรณ (ชัยภูมิ): ครุประชาบาลก็เป็นครุที่
ทำงานให้แก่ชาติ ครุโรงเรียนรัฐบาลก็เป็นครุที่ทำงานให้แก่ชาติ ทิวา
ข้าราชการอื่น ๆ ให้ ๓ เดือนนั้นเห็นความจริงแค่ไหน

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ รัฐมนตรี: ตอบไม่ถูก

ประธานสภาฯ: กระทั่งข้อไปของนายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ เรื่อง
นโยบายการปรับปรุงจังหวัดแม่ฮ่องสอน

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ (แม่ฮ่องสอน): ข้าพเจ้าขอตั้ง กระทั่ง
ถามเกี่ยวกับนโยบายการปรับปรุงจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามท่านนายกรัฐมนตรี
มนตรีคงท้อไปนี้ เนื่องด้วยราษฎรจังหวัดแม่ฮ่องสอนเดือดร้อนด้วยเหตุ
ที่ไม่ดีทางคมนาคมดี เดือดร้อนด้วยเรื่องที่ไม่ได้ วิชาการอุดหนุนในเรื่อง
อาชีพ การสาธารณสุข และการศึกษาให้เพียงพอแก่ฐานะที่เป็น
จังหวัด จึงขอถามว่า ๑. รัฐบาลมีนโยบายอย่างไรบ้างหรือไม่ที่จะ
ปรับปรุงจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้มีฐานะเท่าเทียมจังหวัดอื่น ๆ

๒. ถ้าหากมีนโยบาย ขอทราบว่า จะดำเนินการตามนโยบายเช่น
นั้น ไปอย่างไร

๓. ถ้าไม่มีนโยบายเช่นนี้แล้ว รัฐบาลจะงดเว้นการเก็บภาษีอากร
ในจังหวัดนั้นเสียให้ สิ้นเชิงจะไต่หรือไม่

พระยาสุโขทัยภิรมย์ รัฐมนตรี: รัฐบาลขอตอบว่า ๑. การ
ปรับปรุ้งจังหวัดให้เจริญขึ้นนั้น เช่น กิจการที่รัฐบาลดำเนินอยู่แล้วโดย
สม่ำเสมอ และก็มีนโยบายตลอดไป การที่จังหวัดต่างๆ มีความ
เจริญไม่เท่ากันก็เพราะ สภาพแห่งภูมิประเทศของ จังหวัดนั้นเอง โดย
ฉะเพาะจังหวัดแม่ฮ่องสอน รัฐบาลก็ทำการปรับปรุ้งอยู่แล้ว

๓. นโยบายที่จะดำเนินการเป็นพิเศษสำหรับจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ในชั้นนี้ก็คือ การสร้าง ทางคมนาคมเชื่อมติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่
ซึ่งเวลานี้กำลังดำเนินการอยู่

๓. เมื่อรัฐบาลทำการปรับปรุ้งอยู่แล้ว ข้อนี้ก็ไม่ต้องตอบ

ประชาชนสภาฯ: กระทั่งต่อไปของนายгимเส็ง สินธุเสก เรื่อง
การชเงินเดือนและการขอขรมตำรวจ

๑๖.๐๐ น.

นายгимเส็ง สินธุเสก (ราชบุรี): ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยดังต่อไปนี้ ๑. รัฐบาลทราบว่า
นายตำรวจ นายสิบ ตลอดจนพลตำรวจที่เอาใจใส่ต่อราชการนั้น
ยอมผ่อนปรนรายมาก อัตราเงินเดือนในการชนรชยให้มีโอกาสชนรชย
ในอัตราตำแหน่งซึ่งเขาคควรจะได้รับไต่หรือไม่ ถ้าไม่ได้ เพราะเหตุใด

๒. นายตำรวจ ที่ควบคุม ตำรวจ ผู้ อยู่ใต้ บังคับ ขันฉ้อชาไม่ก็โดย
ปรากฏว่าตำรวจไปเกาะกระวีวราณกับราษฎรจนเสียมความนิยมนั้น ผู้ขัง-
กับขันฉ้อชาต้องรับผิดชอบด้วยหรือไม่

๓. รัฐบาลมีนโยบายจะอบรมตำรวจกันอย่างจริงจังเหมือนทหาร
จะให้ มีกิริยาจาอ่อนโยนเพื่อให้ เช่นทศเคารพนขณธอ แก่ราษฎร ตชชทกว่า
เก่าบ้างหรือไม่

พ.ต. หลวงเชวงศักดิ์สงคราม รัฐมนตรี : กระทรวงมหาด-
ไทยขอตอบดังนี้ ๑. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ความดีความชอบในราชการ
ก็ย่อมจะได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนทั้งในคราวรอบปีหรือในกรณี
พิเศษอยู่แล้ว

๒. ในบางกรณีผู้บังคับบัญชาย่อมจะต้องรับผิดชอบด้วย

๓. กระทรวงมหาดไทยได้ มีหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมตำรวจทั้ง
ทางศีลธรรมและจรรยาอยู่แล้ว

นายกิมเส็ง สินธุเสก (ราชบุรี) : ข้าพเจ้าขอซักท่านรัฐ-
มนตรีดังนี้ คือในข้อคอบข้อ ๒ ที่ท่านกล่าวว่า นายตำรวจที่ควบคุม
ตำรวจในบางกรณีซึ่งอาจจะต้องรับผิดชอบและในบางกรณีไม่ อาจ จะรับ
ผิดชอบได้ นั้น ในทางการควบคุมทั่วไปนั้น ข้าพเจ้าเห็นด้วย แต่ว่า
โดยเฉพาะสำหรับกิจการซึ่งพลตำรวจได้ทำการเสียหายโดยเฉพาะซึ่ง
อยู่ในคดีผู้บังคับบัญชาของนายสิบหรือนายร้อยนั้นๆ น่าจะต้องรับผิด
ชอบด้วยหรือไม่ สำหรับในข้อ ๓ ซึ่งทางกระทรวงมหาดไทยคอบ...

ประธานสภาฯ : ขอให้ท่านตั้งคำถามที่ละข้อ

พ.ต. หลวงเซว่งศักดิ์สงคราม รัฐมนตรี : ปัญหาในเรื่องผู้บังคับบัญชา ตำรวจจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่อยู่ในผู้บังคับบัญชา คือ ผลตำรวจไปกระทำผิดชนนั้น ในระเบียบวินัยทั่ว ๆ ไปนั้นกรมตำรวจก็ได้สอดส่อง และได้มีการลงโทษกันอยู่เสมอในกรณีที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์ และได้หลักฐานว่ากรณีแห่งการกระทำผิดนั้นขึ้นไปโดยการหละหลวมในทางวินัย ส่วนที่จะให้รับผิดชอบไปทุกกรณีนั้น มีบางเรื่องบางรายซึ่งไม่สามารถจะดำเนินการเช่นนั้นได้ ด้วยเหตุว่าตำรวจแต่ละคนย่อมมีอำนาจในตัวเอง เพราะฉะนั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาเป็นรายไป

๑๖.๐๓๒.

นายกิมเส็ง สิ้นธุเสก (ราชบุรี) : ข้าพเจ้าขอซักในข้อ ๓ ที่ว่ารัฐบาลมีนโยบายอบรมตำรวจอยู่แล้ว โดยอบรมทางศีลธรรมและจรรยาอัน เป็นคำตอขบที่กว้างไป คือว่าทางตำรวจจะพยายามทำการจริงจังโดยควบคุมทุกคนอยู่ใต้บังคับบัญชาโดยมีการอบรมกันเสมอ ๆ เช่น ๗ วันสักครึ่งหนึ่ง หรือ ๑๕ วันสักครึ่งหนึ่ง เพื่อประพฤติกวีให้อ่อนโยนแก่ราษฎรสมแก่นามที่เป็นตำรวจนั้นจะไม่ได้หรือ

พ.ต. หลวงเซว่งศักดิ์สงคราม รัฐมนตรี : ปัญหาในเรื่องการอบรมตำรวจนั้น กระทรวงมหาดไทยได้พยายามทำอยู่แล้ว ก็ได้ยี่รา-

กฎว่าสถานะของตำรวจเรา เวลานี้มีสมรรถภาพในทางจรรยาและมรรยาทดีขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก

ในวิธีการอบรมนั้น จะเห็นได้ว่าเรามีโรงเรียนตำรวจประจำภาคต่าง ๆ อันเป็นวิธีการอบรมตำรวจอย่างหนึ่ง ในการที่จะชักจูงให้ตำรวจอันเป็นตัวอย่าง นอกจากนั้นผู้บังคับการที่ตามคงจะทราบว่า ตำรวจของเราอันมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะผลัดเปลี่ยนกันทำเนิ่น การช่วยกันปราบปราม บางทีความมุ่งหวังที่จะให้ผลัดเปลี่ยนตำรวจ บางทีเราก็กะพละมือไปในบางแห่งและในบางกาละ แต่ว่ากระทรวงมหาดไทยไม่ละเลยในปัญหาที่จะอบรมให้ดีขึ้น

ประธานสภาฯ: กระทั่งข้อไปของนายถิมเส็ง สินธุเสก เรือง
ของก้นการสุขสัน

๑๖.๐๕ น.

นายถิมเส็ง สินธุเสก (ราชบุรี): ข้าฯเจ้าขอตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังถึงข้อไปนี้ รัฐบาลมีนโยบายของการสุขสัน ฉะเพาะผู้ที่ยังไม่เคยสุขสันอย่างไรบ้าง เพราะยอมทราบอยู่แล้วว่าเป็นการเสื่อมเสียแก่พลเมืองของชาติอย่างยิ่ง

พระยาไชยยศสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง: รัฐบาลขอตอบว่านโยบายของการสุขสัน ทางการได้ดำเนินการตามพระราชปรารภแห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๒ และได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๗๒ อยู่แล้ว

นายกิมเส็ง สินธุเสก (ราชบุรี) : ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติปรากฏว่าจะออกใบทะเบียนสำหรับให้แก่ผู้ขับขี่นั้น พระราชบัญญัติได้ออกมาแล้ว ๔ ครั้ง ปรากฏว่าทะเบียนสำหรับผู้ขับขี่นั้นโดยคณะกรรมการไม่ ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุใด

พระยาไชยยศสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง : เพราะยังปฏิบัติไม่ได้

ประธานสภาฯ : หมาวาระกระทู้ ที่ต่อไปมีการพิจารณาแล้ว เพราะฉะนั้นขอเชิญท่านที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในวาระต่อไปข้าพเจ้าขอทำความเข้าใจกับท่านสมาชิกทั้งหลายว่า จะอภิปรายไปในเชิงว่าจะให้เงินโยยายหรือไม่เสียก่อน แล้วถึงจะเอาเงิน จะให้เงินโยยายอย่างไร เพื่อจะได้รวบรัดเข้า

๑๖.๐๘ น.

พระยาโอวาทวรดิช (พระนคร) : ในการที่รัฐบาลได้เสนอขออนโยบายต่อรัฐบาลในเรื่องการปกครองคณะสงฆ์นี้ รัฐบาลได้แจ้งว่าในเรื่องนี้ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องสมัยนั้นได้เสนอพระราชบัญญัติขึ้นมาจนถึงรัฐบาลได้รับเอาพระราชบัญญัตินั้นไปกระทำแล้วส่งไปที่มหาเถรสมาคม คณะมหาเถรสมาคมปรึกษาหารือกันไม่เห็นที่ตกลง จึงได้ยื่นคัดค้านมายังกระทรวงธรรมการ กระทรวงธรรมการจะส่งยื่นไปอีกก็กลัวจะเป็นเรื่องโยกไปโยกมาอีก เพราะฉะนั้นกระทรวงธรรมการจึงได้นำเข้ามาสู่สภาฯ นี้ เพื่อรวบรัดตัดความ สภาฯ เป็นผู้ที่ออกกฎหมาย เพราะว่าการปกครองคณะสงฆ์ กฎหมายที่ออกมา

แล้วเขียนบรรทัดฐาน จำเป็นจะต้องปรับปรุงกฎหมายใหม่ บัญญัติ
ขยี้ว่า สภาฯ จะให้นโยบายแก่รัฐบาลหรือไม่ เพื่อไม่ให้เสียเวลาของ
ที่ประชุม เพราะฉะนั้นท่านสมาชิกผู้ไม่เกยรต์จึงวินิจฉัยและทรงเสีย
ให้คิด ถ้าหากว่าเราจะไม่ให้นโยบายแก่รัฐบาล รัฐบาลจะทำอะไร
ได้ เพราะฉะนั้นเราจะต้องให้ เมื่อให้แล้วเราจึงค่อยเลือกวิธีดำเนิน
การของรัฐบาลที่ให้มีมา แล้วเราจะต้องพิจารณาในเรื่องควักกฎหมายอีก
ชั้นหนึ่ง ถ้าเมื่อรัฐบาลรับไปแล้ว ไปร่างพระราชบัญญัติมาขึ้นเร็วขึ้น
เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอแนะนำให้ท่านสมาชิกทั้งหลายพร้อมใจกันให้เห็น
ว่าควรให้นโยบายแก่รัฐบาล

ประธานสภาฯ : ผู้ใดเห็นควรหรือไม่ควรให้นโยบาย ฝ่ายที่
เห็นว่าไม่ควรให้นโยบายพูด

๑๖.๑๐ น.

นายเขื่อน พานิชวิทย์ (พระนครศรีอยุธยา) : ข้าพเจ้าได้
ฟังคำแถลงของท่านสมาชิกผู้ที่มีความคิดเห็นว่าสภาฯ นี้ควรจะให้โ
บายแก่รัฐบาล ข้าพเจ้ายังมีความเห็นขัดแย้งกับความคิดนั้น จริง
อยู่แม้ว่ารัฐบาลจะได้เสนอมานโยบายเรื่องนั้นแก่สภาฯ นี้ก็ดี และ
ท่านสมาชิกนั้นก็ได้แถลงว่า ถ้าหากว่าได้ให้นโยบายแก่รัฐบาลใช้
แล้ว จะเป็น ความ รวดเร็ว หรือ สะดวก แก่ รัฐบาลใน การ ที่จะเสนอข
ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์ นเข้าสู่ สภาฯ นั้น

เป็นความจริง ข้าพเจ้าก็เห็นใจเหมือนกัน ถ้าเราให้มันโยบายไปแล้ว
 รัฐบาลก็จะว่างมาตามนโยบาย นั่นก็เห็นความจริง ย่อมเร็วเข้าเป็น
 ธรรมดา แต่อย่างไร ก็ข้าพเจ้า ขอ เชิญชวนให้ท่านสมาชิกผู้
 เกียรติทั้งหลายได้พิจารณาโดยรอบคอบ สภาผู้แทนราษฎร เป็น
 สภาฯ นิติบัญญัติ เป็นสภาฯ ซึ่งจะต้องควบคุมการบริหารราชการ
 แผ่นดิน การที่รัฐบาลเสนอเข้ามาขอโยบายต่อสภาฯ นี้ ก็แปลว่า
 รัฐบาลไม่กล้าที่จะเสี่ยงในการ เสนอ ร่างพระราชบัญญัติ นั้น เข้ามาสู่
 สภาฯ ด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดก็ตาม รัฐบาลจึงได้หาหนทางที่จะให้สภาฯ
 นี้ได้ ให้โยบายไปก่อนแล้ว รัฐบาลเองไปร่างพระราชบัญญัตินั้นตาม
 นโยบายที่สภาฯ นี้ให้ ไปเป็นความรวดเร็วและเป็นความที่ไม่ต้องรับผิดชอบ
 ของรัฐบาลแต่อย่างหนึ่งอย่างใด ตรงกันข้ามความรับผิดชอบทั้ง
 หลายย่อมตกอยู่ แก่สภาฯ นี้ สภาฯ เป็นผู้ให้โยบาย แก่รัฐบาล
 ประการใดไป ถ้าจะมีคำกล่าวหาว่าเป็นการไม่ถูกต้องเป็นการไม่เหมาะ
 สมขึ้นมาในภายหลัง รัฐบาลก็ย่อมจะรับผิดชอบเสียได้ โดยลง
 โทษว่าสภาฯ เป็นผู้ให้โยบาย รัฐบาล จึงได้ ทำและ เสนอ ร่างพระ
 ราชบัญญัติขึ้นมา ย่อมจะได้ แล้วว่ารัฐบาลไม่ต้องรับผิดชอบแต่ประการใด
 เลย คอยแต่จะรับผิดชอบอยู่เสมอ เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจึงมาคิดเห็นว่าเราเป็น
 สภาฯ นิติบัญญัติ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกิจการงานฝ่ายบริหารและมีหน้าที่ใน
 การที่จะออกกฎหมาย ส่วนในเรื่องนโยบายนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่
 จะปฏิบัติในการบริหาร ไม่ใช่จะมาขอโยบายต่อสภาฯ นี้เลย ย่างที่

ทางรัฐบาล จะแก้ว่า ในประเทศ อังกฤษเขาได้ จัดทำโดยมีวิธีการ
 ขอนโยบายเช่นนี้ต่อสภา ฯ เหมือนกัน ข้าพเจ้าขอเสนอให้สภา ฯ นั้นทราบ
 ล่วงหน้าเสียก่อนว่า ประเทศอังกฤษนั้นเป็นประเทศที่นิยมจารีตประเพณี
 และเป็นเรื่องเป็นธรรมเนียมที่ดำเนินการตามจารีตประเพณี ส่วนของเรานี้
 นั้นมีบัญญัติไว้ เช่นลายลักษณ์อักษรแจ้งชัด และในทางจารีตประเพณี
 ของเราก็ดำเนินไปโดยปฏิบัติเช่นนั้นขึ้นมา จริงอยู่ในวันที่แล้วมานี้รัฐบาล
 ได้เสนอมารัฐบาลได้ เคยขอนโยบายเช่นนี้ต่อสภา ฯ เช่นประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ เพราะฉะนั้นในโอกาสรัฐบาลจึง
 ได้ ถือว่าเป็นการที่สมควรที่จะ มาขอนโยบายเรื่องดังกล่าวต่อ
 สภา ฯ เช่นเดียวกัน ความขึ้นไม่จริงเลย ข้าพเจ้าในวันนั้นก็ไม่มีข้อ
 เท็จจริง เพราะไม่เคยเป็นสมาชิกในครั้งก่อน แต่เมื่อไปตรวจดูข้อเท็จ
 จริงเข้าแล้ว ก็ปรากฏว่าการเสนอขอนโยบายต่อสภา ฯ นี้ เป็นกรรมา
 ธิการของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสภาเวลานี้เองแต่งตั้งอยู่ให้ไปพิจาร
 ณาพระราชบัญญัติประมวลแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ ข้าพเจ้าขอประธาน
 อภัยที่จะกล่าวนามว่า ท่านเจ้าคุณศรี ฯ นั้นเองเป็นประธาน และนอกจาก
 นั้นยังจะมีท่านสมาชิกประเภทที่ ๑ และ ๒ ที่นั่งอยู่ทันทข้อมือ เพราะ
 เหตุไม่แน่ใจว่าเราจะ จดทะเบียนแล้วเมื่อคนเคี้ยวหรือไม่ คือหรือหลายคน
 กันแน่ จึงได้มาขอถามนโยบายต่อสภา ฯ นี้ เป็นเรื่องจริงเช่นนั้น ไม่
 ใช้รัฐบาลมาขอ แต่เป็นกรรมาธิการของสภา ฯ ก็เหมือนสภา ฯ นี้เอง

มาขอ ซึ่งเป็นการที่ถูกต้องแล้วที่กระทำไปในครั้งนั้น กรรมการ
มาขอโนบายเช่นนั้น เช่นการถูกต้องยิ่ง เพราะกรรมการไม่ใช่เป็น
รัฐบาล เท่าที่รัฐบาลได้แถลงมานั้นหาเป็นความจริงไม่เลย ข้าพเจ้าต้อง
ขอประธาน อภัยที่จะต้องแจ้งความข้อนี้ให้แจ่มแจ้ง เพื่อเป็นประโยชน์
ในการที่สมาชิกจะได้อพิจารณาโดยรอบคอบ แต่ว่าอย่างไรก็ดี ข้าพเจ้า
รู้สึกเห็นอกเห็นใจรัฐบาลเป็นอย่างมากเหมือนกัน ในข้อที่จะต้องถูก
ปัญหาสำคัญหรือ เกี่ยวกัปัญหาโลกแตก ก็ได้ ในเรื่อง ศาสนา ครอง
แก่ไปรทไท้เห็นอกเห็นใจสภาฯ อย่าง สภาฯ นี้ต้องการความร่วมมือ
ร่วมใจกันเป็นอย่างยิ่ง แต่ว่าขอให้รัฐบาลพิจารณาโดยรอบคอบว่า
ความรับผิดชอบของสภาฯ จะต้องรับผิดชอบในครั้งนั้นมากเพียงไร เมื่อ
รัฐบาลนี้ได้รับความมอบหมายความไว้วางใจต่อสภาผู้แทนราษฎรแล้ว
ก็ไปรทพิจารณาโนบายนั้นๆ ว่าเราจะดำเนินทางใดเช่นนั้น เรา
ยินดีจะร่วมมือด้วยความปรองดอง แต่ว่าถ้าหากว่ารัฐบาลเสนอมาให้
ซึ่งผูกมัดเช่นนั้นแล้ว ก็ไปรทเห็นอกเห็นใจเถิดว่าสภาฯ นี้ยากที่จะให้
ความร่วมมือปรองดอง ถ้าหากว่ารัฐบาลได้ทำตามที่ข้าพเจ้าว่าแล้วก็
รู้สึกว่าเป็นความร่วมมือที่น่าสรรเสริญ และเราก็คิดว่าจะร่วมมือกันได้
คือว่ารัฐบาลควร จะขอร้องให้สภาฯ เป็น การ ประชุมภายในแล้วรัฐบาล
เสนอเรื่องนเช่นการภายใน เพื่อฟังความคิดเห็นสมาชิกทั้ง ๒
ประเภท เมื่อมีความคิดเป็นส่วนมากเป็นประการใดแล้วรัฐบาลนำความ
คิดส่วนมากไปเสนอยังมหาเถรสมาคมเช่นนั้น และชี้แจงให้ทราบว่าเช่น

การลงคะแนน ข้อเท็จจริงทุก อย่างก็จะปรากฏ ใ้ ใน รายงานการ
ประชุมของมหาเถรสมาคม ซึ่งข้าพเจ้าเตรียมพร้อมที่จะแสดงใ้ โสภณ
บัญญัติว่า จะวินิจฉัย ว่าการ ลงคะแนน ถูกต้อง หรือผิด ประการใด แล้ว
ทางคณะสงฆ์ ก็จะต้องรับฟัง และจะใ้ ทำเนิการพิจารณาต่อไป คณะ
สงฆ์เท่าที่ข้าพเจ้าใ้ สืบสวนมาแล้วใ้ ความว่าไม่มีความพอใจเหมือน
กันที่ทางกระทรวงธรรมการใ้ เสนอวางไปยังคณะรัฐบาลและเรื่องในที่
สุดมาสู่สภา ฯ นี้ ข้าพเจ้ากราบเรียนสภา ฯ ด้วยความบริสุทธิ์ใจว่าทาง
คณะสงฆ์เองเท่าที่ใ้ ฟัง มาแล้วใ้ สึกว่าไม่พอใจ ใน การกระทำ เช่นนี้
เพราะเหตุว่าเรื่องเช่นนี้ไม่ใ้ เรื่องของคดีสด ไม่ใ้ เรื่องของรัฐบาล
จึงอยู่ก่อนที่ร่างพระราช บัญญัติ จะออกไป ไ้ ต้อง ออกจากสภา ฯ นี้
เป็นของแน่ แต่ว่าอย่างไรก็ ึ่งการตอนต้น คือการร่างกฎหมาย
ตอนต้นจะต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของคณะสงฆ์ เป็นสำคัญ เพราะ
เหตุว่ารัฐบาลก็ สมาชิกก็ ข้าพเจ้าขอประทานอภัยที่จะกราบเรียน
ว่าทุก ๆ ฝ่ายที่เรานั่งชุมนุมกันอยู่นี้ ข้าพเจ้ามั่นใจเหลือเกินว่าเรายังไม่
มีความรู้ ในเรื่องวินัยของพระ ในเรื่องบทบัญญัติของพระ เช่นแน่
อย่างเหลือเกินว่าเราไม่รู วินัยก็ เราไม่รับบทบัญญัติ ก็เหตุไฉนถ้า
เราจะมากล้าเสียงใ้ เสียงเสียเช่นนี้ เมื่อพลาดพลั้งไปแล้ว ความกต
ยจะเกิดขึ้นใ้ ถ้าพิจารณาลงไปอีกจะเห็นว่าบางท่านยังไม่เคยอุปสม
บทเลย เช่นนี้ก็ย่อมจะเห็นว่าพวกเขาไม่มีความรู้ ในทางนี้ ถึงแม้ท่าน
จะสอนหนังสือมาอ่าน ก็ย่อมจะรู้ ชุมซาบที่ไปไม่ได้ เราเห็นคดีสด

ก็ยอมไม่ว่า เรื่องของท่าน เรื่องของพระก็เป็นเรื่องของพระ เรื่องของ
 คฤหัสถ์ก็เป็นเรื่องของคฤหัสถ์ เรื่องของ บ้านเมืองก็ ว่ากัน ในทางบ้าน
 เมือง ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าไม่มีประเทศใดในโลกที่เขาทำกันได้เลย วิธีการ
 เช่นนี้ไม่เป็น การสมควรอย่างยิ่ง ฉะนั้นด้วยเหตุนี้ขอให้ ที่ประชุมนี้
 ไปรคทราบ ว่า การที่เราจะให้เอาเรื่องของสภาฯ มาก่อกวนของตัวนั้น
 ไม่เหมาะนัก เห็นว่าถ้ารัฐบาลรีบกลับไป จะมีความพอใจเป็นอย่างยิ่ง
 และใคร่ อย่างยิ่งที่จะให้รับเอาเรื่องนี้ ไปทำตาม ความเห็น ของข้าพเจ้า
 เพราะเป็นเรื่องของคณะสงฆ์ ในมหาเถรสมาคมเรื่องนี้ยังไม่ทำความ
 เข้าใจให้แจ่มแจ้งกับกระทรวงธรรมการเลย เรื่องนี้คว่นผ่านไปเสีย
 และข้าพเจ้าสงสัยว่าใคร มี ผู้ใหญ่ ฝ่ายรัฐบาลนี้ไปติดต่อกับมหาเถร
 สมาคมข้างหรือไม่กี่ไม่ทราบ และตามที่ปรากฏนั้นก็ปรากฏว่าไม่มี
 ผู้ใหญ่คนใดไปติดต่อกับมหาเถรสมาคมเลย เป็นเรื่องที่ไม่ได้พูด
 ด้วยปากเลย มาเช่นลายลักษณ์อักษร และยิ่งกว่านั้นพระบางรูปยังยืน
 กรานอยู่ว่าไม่ต้อง รัฐบาลหรือผู้ ใหญ่มาปรึกษาออก ถ้าบอกว่าต้อง
 การจะปรึกษาหารือแล้ว ท่านก็น่าจะไปหาที่บ้านไหนก็ได้ ท่านยินดี
 จะแสดงความสงสัยให้รัฐบาลได้ทราบอย่างชาวสะอาด แต่ที่ว่าเรื่องไม่
 เช่นเช่นนั้น ฝ่ายรัฐบาลไม่ได้ ปรึกษาหารือกันเช่น ทางการหรือเกี่ยวกับ
 การงานสำคัญเลย จึงเป็นเรื่องน่าใส่ใจที่ทุกๆ เรื่องนี้ผ่านมายังสภาฯ
 จึงอยู่ความที่รัฐบาล ใด ชี้แจงว่าการ พระศาสนา เป็น ปัญหาของ

ประชาชนพลเมืองทั่วไป ชอนซาฟเจ้าก็มีความเห็นด้วย แต่อย่างไร
 กิด ถ้าจะยกปัญหาขึ้นมาพูดกันแล้ว ปัญหาต่างๆ ในการออกกฎหมาย
 ที่มาสู่สภาฯ นั้น เช่นปัญหาที่เกี่ยวกับประชาชนพลเมืองทั้งนั้น ไม่มีอัน
 ที่เราจะทำงานอยู่นอกเกี่ยวกับประชาชนพลเมือง คำกล่าวอ้างเช่นนั้นไม่
 ใช้พิเศษ เป็นเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องซึ่งไม่มีความสำคัญอะไร ก็เมื่อ
 การพระศาสนาเป็นเรื่อง เกี่ยวกับประชาชนพลเมือง เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 คนในทางที่เคารพการพระนบีถือ ไม่ใช่เกี่ยวกับการออกกฎหมายปกครอง
 ท่าน โดยท่านไม่ได้เตรียมการเตรียมตัว ไม่ได้ ร่างกฎหมายให้ท่าน
 เช่นนพิจารณา ก่อนเช่นนั้น แล้วเราจะมาออกกฎหมายทั้งนั้น จะเป็น
 การสมควรแล้วหรือ ข้าพเจ้าไม่เถียงเลยว่า กฎหมายลักษณะปกครอง
 คณะสงฆ์จะต้องมาผ่านสภาฯ นี้ เปรียบเหมือนสภาฯ นี้เช่นเสียง เบ้า
 มนต์ โขม ลงไปเสียก่อนจึงจะออกได้ แต่ว่าขอให้คิดว่า รากฐาน
 ความเป็นมาเดิมต้องมาจากคณะสงฆ์ ถ้าหากว่าไม่มาจากคณะสงฆ์ เรา
 เขียนกฎหมาย ผ่านสภาฯ ออกไปแล้ว ทางคณะสงฆ์ไม่ปฏิบัติตาม
 เราจะทำอย่างไร สัมมัตว์ว่าเราออกกฎหมายขอลว่ารวมหมดเป็นนิกาย
 เกียวกัน หรือแยกกันออกหมด เราออกกฎหมายไปเช่นนั้น คณะสงฆ์
 ไม่ยอมปฏิบัติตาม ท่านก็อยู่วัดท่าน ฉันก็อยู่วัดฉันเช่นนั้นแล้ว รัฐบาล
 จะเอาตำรวจไปลากคอมาสักเช่นนั้นเป็นการสมควรแล้วหรือ ขอให้ท่าน
 สมาชิกผู้มีเกียรติและทางรัฐบาลโปรด พิจารณาให้หนักแน่นสักหน่อย

ว่าจะยังคบ พระทวย วิธโร ให้ ท่านรวมกันได้ ขอกราบเรียนให้
 ประชมนั้ทราบว่าพระที่ท่านขออยู่ได้ นั้นไม่ใช่ขอด้วยกฎหมาย ขอ
 ทวยวินัย ขอทวยขบถบัญญัติ ท่านมหลิกเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติแล้ว
 ท่านยศวินัยเป็นตัง ในทางการปกครองจะมายังคบท่านเช่นนี้ ท่านจะ
 อยู่ได้อย่างไร เพราะการที่ท่านอยู่มาได้ ด้วยคดีเป็นเรื่องของวินัยของ
 ท่านเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วเราออกกฎหมายไปยังคบท่านถนัด
 วินัยนั้นอยู่ในขบถบัญญัติอยู่แล้ว ลูกศิษย์ลูกหาท่านก็มากมาย บ้าน
 เมืองจะเป็นอย่างไร จะมีดื่มหมหรือบรลยไปหรือ จึงอยู่การกระทำ
 ของเราอาจจะง่าย ๆ แต่ความโหดร้ายที่บังเกิดขึ้นภายหลังแล้วใครจะ
 เป็นผู้ ทรยศชอบ ข้าพเจ้ากราบเรียนมานี้ ด้วยความเคารพ และด้วย
 ความตั้งใจด้วย แต่อย่างไรก็ดีพวกเราทังหลายที่มานั่งอยู่นี้อาจจะ
 ไม่รู้เลยว่าวินัย ของท่านว่าอย่างไร รายละเอียดเราก็ไม่ รู้เราเลยไป
 เขียนให้ท่านเช่นนี้ ผลร้ายย่อมจะบังเกิดขึ้นเป็นอันมาก คิงที่ใดกราบ
 เรียนมาแล้ว จึงขอได้ โปรดพิจารณาว่าการที่เราจะกระทำ ถิ่นอยู่น
 โดยจะเอาทางหนึ่ง ทางใด หรือจะให้มันโยย้ายไปนั้น จะเป็นการที่เหมาะสม
 และสมควรแล้วหรือ...

๑๖.๒๕ น.

ประธานสภาฯ: ถึงเวลาแล้ว จะพูดออกต้องขออนุญาต

นายเขื่อน พานิชวิทย์ (พระนครศรีอยุธยา) : ขอประทาน
อนุญาต

ประธานสภาฯ : เชิญ

นายเขื่อน พานิชวิทย์ (พระนครศรีอยุธยา) : อย่างไรก็ตามก็
ท่านผู้มั่งคั่งร่ำรวยทั้งหลายคงจะได้ผ่านหรือได้รู้การศาสนาบ้างแล้วเป็น
ส่วนมาก และข้าพเจ้านั้นใจว่าสมาธิของท่านคงจะได้รักษาคำสั่งแห่ง
นำมาจากสงฆ์ข้างองค์ ขานิกายบ้าง สำหรับข้าพเจ้าเอง ขอกราบ
เรียนด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า ข้าพเจ้าไม่ได้เป็นพวกธรรมยุติกี่ไม่ใช่
พวกมหานิกาย ข้าพเจ้ามีอาจารย์ทั้ง ๒ ฝ่าย เคยบวชเนรมิตมหา-
นิกาย บวชพระเป็นธรรมยุติกี่ ไม่ได้อยู่ฝ่ายไหนเลย ว่าตามความเป็น
จริงอย่างตรงไป ตรงมา ที่เคยบวช ข้าพเจ้ามีความคิดเช่นนั้น ถ้าหากว่า
ข้าพเจ้าไม่เลี้ยงแล้ว อาจจะมีอย่างทางที่ ๑ ทางที่ ๒ ทางที่ ๓
ทางที่ ๔ ก็จะไป นี่ไม่มีความปรารถนาอย่างนั้นเลย ขอแต่เพียงว่า
รัฐบาลผู้มีน้ำใจเมตตากรุณา เห็นแล้วว่าความเคียดชังจะเกิดขึ้นจาก
การศาสนา โปรดอย่าให้ยังเกิดขึ้น อย่าไปคิดว่าถนอมกลับไป
จะเป็น การเสื่อมเสียแก่รัฐบาล ข้าพเจ้าไม่เห็น เป็นการเสื่อมเสียเลย
ตรงกันข้าม จะเห็นการซัดเซว่ารัฐบาลมุ่งต่อผลประโยชน์ของชาติต่อ
ศาสนาเป็นต้น โปรดอย่าวิตกวิจารณ์ไปเลย ขอให้เห็นออกเห็นใจ
และความจำเป็นแก่ชาติบ้านเมืองด้วย

จริงอยู่ ในวันที่แล้วมารัฐบาลไทยเข้มแข็งว่า หากรัฐบาลจะเสนอ
 ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับ การคณะสงฆ์ เข้ามารัฐสภาฯ นั้น ในทางเท
 ศนัย ทางที่ ๑ ทางที่ ๒ ทางที่ ๓ หรือทางที่ ๔ ทางใดทางหนึ่งก็
 ถ้าสภาฯ ไม่เอาทางที่ ๑ รัฐบาลก็เลือกเอาทางที่ ๒ หรือทางที่ ๓
 เสนอเข้ามาอีกเป็นการเสียเวลา เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงได้มาขอโดยขาย
 เสียเลย การที่รัฐมนตรียกขัตติกรมศิลปากรแถลงนั้น ข้าพเจ้าขอข
 ให้อ่านทนายว่า ท่านเป็นผู้หนึ่งในคณะรัฐบาล ท่านจะต้องรู้ ใจประชา
 ชนชาวสยามที่ว่า เราต้องการอะไร อะไรเป็นความสงบเรียบร้อยอยู่ใน
 ศีลธรรมของประชาชน เราจะต้องรู้ จิตใจของประชาชนก็แล้ว ท่าน
 เสนอมาแต่ทางเดียว และถ้าเราเข้าใจทางซึ่งกันและกันแล้ว กฎหมาย
 นั้นก็จะผ่านสภาฯ ไปได้ ถ้าท่านไม่กล้าส่งเข้ามาเลย แม้แต่ทางหนึ่ง
 ทางใด ก็ขอให้ท่านคิดว่าจะให้สภาฯ นี้เข้าใจรัฐบาลนี้อย่างไรได้ ขอให้
 ไปรทพิจารณาเสียให้ดี เราไม่ต้องวิตกวิจารณ์ว่าจะต้องชำระต้องเสีย
 เวลาแต่ประการใด ปัญหาว่าจะเอาอย่างไร เสนอขยับเข้ามาทีเดียว ถ้า
 หากว่าไม่ถูกกันโดยขายของสภาฯ นี้ ท่านก็ไปทำมาใหม่ หรือไม่ถูกใจ
 ของประชาชนก็เป็นหน้าที่ของรัฐบาลประชาธิปไตยที่จะต้องจัดการเข้ามา
 นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องอธิบาย เพราะฉะนั้นขอกรา
 เรียนว่า ตามที่ท่านสงสัยว่าจะเสียเวลานั้น ไม่เสียเวลาอะไรเลย มัน
 อยู่ที่ความสามารถที่จะแกงหัวใจของสภาฯ แกงหัวใจของประชาชน
 มากกว่าสิ่งอื่น และท่านได้แถลงต่อไปอีกว่า สมาชิก ขางท่านได้
 แถลงไปว่าสภาฯ นี้ไม่ควรจะเกี่ยวข้องในการพระศาสนาแล้ว ก็ควรจะยก

เลิกพระราชบัญญัติเก่า ร.ศ. ๑๒๑ เสีย สภาฯ ไม่ต้องเกี่ยวข้องกับ
 พระศาสนาเลย ลขกระดานชนวนหมด พระที่พระ บ้านเมืองก็บ้านเมือง
 ท่านพูดเช่นนั้นเพื่อจะให้สมาชิกเห็นว่าสภาฯ นี้เรา จะต้องเกี่ยวข้องกับ
 กับการศาสนา เราจะต้องช่วยกันออกกฎหมาย แต่ทว่าในการที่ท่าน
 แดงเช่นนั้น ข้าพเจ้าขอ ยืนยันว่า ใ้ว่าเราจะไม่ร่วม กับการศาสนา
 หรือไม่ช่วยกับการพระศาสนา ก็หาไม่ สภาฯ เราต้อง ช่วย ศาสนา
 กฎหมายปกครอง คณะสงฆ์ ก็ต้องผ่านสภาฯ แต่วัตถุประสงค์ของ
 สภาฯ เรา มีอยู่ว่า ร่าง พระราชบัญญัติ ซึ่ง เกี่ยว กับการ คณะสงฆ์
 แล้ว ราวฐานเค้ามูล ความตกลง ทุก ประการ จะต้อง ผ่าน จากมหาเถร
 สภาฯ ซึ่งเข้าใจนัยและบทพุทธบัญญัติ เมื่อรัฐบาลเสนอเข้ามาสู่
 สภาฯ เช่นนี้ นั่นเป็นความเหมาะสมถูกต้องด้วยประการทั้งปวง แต่
 เค้ามูลไม่ได้ก่อ เรื่อง ทางมหาเถรสภาฯ เราทำก็เรื่องทางสภาฯ
 แล้วให้กลับไปปกครองคณะสงฆ์เช่นนี้ ไม่มีแบบแผนที่ดีเลย ไม่มีแบบฯ
 ไม่ต้องสงสัย ความจริงนั้นเท่าที่ข้าพเจ้าได้สอบสวนแล้ว ร่างพระราช
 บัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ ฉะบับ ร.ศ.
 ๑๒๑ นั้น ยังเป็นกฎหมายที่ใช่ ไ้ก็อยู่ ไม่จำเป็นที่สภาฯ นี้จะต้องมา
 พิจารณาแก้ไขแต่ประการใดเป็นกฎหมายที่มขบทบัญญัติที่สมบูรณ์เพียง
 พร้อมอยู่ แต่หากมีปัญหาในเรื่องการบริหารตามกฎหมายนั้นเท่านั้นเอง
 มีสมาชิกเพื่อนของข้าพเจ้าหลายท่านสงสัยว่า รัฐบาลขอโย-
 ยายมาน ถ้าหากเราไม่ให้นโยยายแก่ รัฐบาลไปแล้ว ก็แปลว่าการ
 ปกครองคณะสงฆ์จะต้องเดินไปในทางที่ ๔ อย่างนั้นเช่นกัน ข้าพเจ้าขอ

กราบเรียนว่า ไม่น่าได้ เป็น เช่นนั้นเลย ตามกฎหมาย ระเบียบเก่า ระเบียบ
 ๑๕๑ ไม่น่าได้แยกแยะไว้เลยว่า ธรรมเนียมปฏิบัติปกครองมหานิกายใดหรือไม่
 มหานิกายปกครองธรรมเนียมปฏิบัติใดหรือไม่ เป็นแต่ในทางปฏิบัติ เมื่อ
 ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เหตุไรเรามาแยก เหตุไรเราจึงมาทำเช่นนั้น
 ตามกฎหมายระเบียบเก่านั้น มีบัญญัติไว้ซึ่งแรงที่เกี่ยว สกแต่ลทธิ
 นิกายใด ๆ ละตามความสะดวกไม่ว่ายังคับกคชอย่างใด ถ้าหาก
 เราไม่หันโยบายไป มีสมาธิเห็นห่วงว่าพระจะเกิดลาถวราชำพัน
 กัน ก่อให้เกิดความยุ่งยากกว่าวายต่าง ๆ ข้อหาเช่นเช่นนั้นไม่ ถ้า
 ท่านรยราชำพัน ท่านก็ รยราชำพันกัน มาเสียนานแล้ว รยไม่ว่า
 เพราะการปกครองระเบียบ แยกแผน ยังมีอยู่ โดยเรียบร้อย บางคนได้
 ออกความคิดเห็นว่า ต่อไปถ้านั้นไปคนในพระราชวังแล้วจะเกิด
 แยกคิดกัน เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ว่าแต่ ๆ ศาสนาตั้งมาทำไว้ร้อยเท่า
 ไรพนักแล้ว ทำไมตั้งมาได้ แต่ข้าพเจ้าขอกราบเรียนว่าที่เราเข้าใจ
 กันในทางที่ ๔ นั้น คือว่าคงอยู่ตามสภาพเดิมอย่างที่เป็นอยู่ในเวลานี้
 คือแยกนิกายกันระมอไบสลดสังฆกรรมกันไม่ว่า ธรรมเนียมปฏิบัติปกครอง
 มหานิกายใด ส่วนมหานิกายปกครองธรรมเนียมปฏิบัติไม่ว่า เรืองนี้ข้าพเจ้าได้
 กราบเรียนมาแล้วว่าไม่ว่าไม่ว่า ในกฎหมายระเบียบเก่านั้นเช่นแต่ทางปฏิบัติ
 และในเรื่องการปฏิบัติ ท่านผู้แทนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อภิปราย
 แล้ว ข้าพเจ้าขอสรุปสั้น ๆ ว่า การที่ธรรมเนียมปฏิบัติปกครองมหานิกายนั้น เป็น
 คำขอของของราชกาลที่ ๕ ทรงเห็นว่าไม่ควรจะให้ เป็นเช่นนั้น เพราะว่า
 มหานิกายแต่เดิมมี คฤหัสถ์ปกครองไม่ว่ามีพระปกครอง คือกรม
 ธรรมการเป็นเจ้าหน้าปกครอง ต่อมารัชกาลที่ ๕ เห็นว่าไม่สมควร
 เพราะพระ ต้องไปอยู่ใต้อำนาจ ของกรมธรรมการ จึงทรง ขอรับทาง

ภาวะธรรมยศติ ซึ่งมิระเขียนแบบแผนก็สมบูรณ์ครบถ้วนอยู่แล้ว เพราะ
 เหตุว่าภาวะธรรมยศติได้ตั้งมาในต้นกรายเรียนมาแล้วว่าไม่ได้ไว้ใน
 กฎหมายฉบับเก่า นั้น เช่นแต่การปฏิบัติ และในเรื่องการปฏิบัติ ท่าน
 ผู้แทนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อภิปรายแล้ว ข้าพเจ้าขอสรุปสั้น ๆ ว่า
 การที่ภาวะธรรมยศติปกครองมหานิกายนั้น เป็นคำขอรับของรัชกาลที่ ๕
 ทรงเห็นวาระรัชกาลที่ ๕ ความจำเป็นที่พระองค์ท่านทรงทำเช่นนั้นไม่ใช่
 เข้าด้วยภาวะธรรมยศติ เพราะเหตุว่ามหานิกายไม่เคยปกครองตัวเราเลย
 เหมือนอย่างคนที่อ่อนแอ เมื่อออกวงการเดิม ภาวะธรรมยศติจึงช่วย
 ปกครองภาวะมหานิกายให้ เป็นเรื่องของการขอรับเท่านั้นละ ประ-
 เพลินการปกครองก็เป็นที่เข้าใจกันอยู่ด้วยดี ตลอดมาจนทุกวันนี้ ในที่
 ประชุมมหาเถรก็ได้เคยพูดถึงเรื่องนี้เหมือนกัน ความจริงก็มี ไม่ใช่
 ว่าภาวะธรรมยศติ จะปกครองอำนาจในการ ปกครอง หรือคุมในการที่จะ
 ปกครองมหานิกาย ทางธรรมยศติขันธ์ หรือเตรียมพร้อมอยู่เสมอที่จะ
 ให้มหานิกายที่เจริญแล้วได้ปกครองตัวเอง แต่ภาวะมหานิกายต้องการ
 ที่จะให้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ผู้ปกครองตัวฉัน ท่านก็ปกครอง
 ตัวท่าน คือ มหานิกายปกครองมหานิกาย ภาวะธรรมยศติปกครองธรรม-
 ยศติ ถ้าไปเขียนเช่นนั้นแล้ว ต่อไป ถ้าหากว่า มีความจำเป็นที่จะต้อง
 มารวมกันเข้าแล้วจะลำบาก จะต้องแก้กฎหมาย เพราะ ศาสนาไม่ว่า
 นิกายใดๆ จำจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่โดยเสมอ ครึ่งก่อน
 นั้นมีมาแต่ช่วยปากพูดกัน ในครั้งนั้นจะสละช่วยปาก เรื่องก็ยังไม่
 ความจริงรายงานของมหาเถรสมาคมมีอยู่พร้อม ถ้าจะอ่านเห็นว่าจะเสีย
 เวลาของสภาฯ และภาวะธรรมยศติซึ่งเตรียมตัวจะเป็นเจ้าภาวะของมหานิกาย

ก็กลีบจะยื่นก็ เพราะจะไต่ ปกครองอะไรเพราะพวกตัวไต่ถนัด ไม่ใช่เขียน
 เรื่องที่ลายาก เป็นเรื่องทงายที่สุด แต่เรื่องกลีบโอะอะไรเช่นนั้น ก็สุดท้าย
 จะกรายเรียนให้ทราบว่า เป็นเพราะอะไร ทั้งที่ข้าพเจ้าได้กรายเรียน มา
 แลวัน ขอให้สมาชิกผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายที่มีความกังวลอยู่ในทางที่ ๔
 ได้ทราบว่า ไม่ใช่พระบรมมยุคดีไต่เอาเปรียบพระมหานิกายแต่อย่างใด
 เลย ถ้าหากว่าท่านยังไม่ทราบ ยังไม่แน่ใจ ก็โปรดอย่าให้ความคิด
 ความเห็นอย่างใดใน ๔ ทางนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อไม่แน่ใจก็ขอให้เห็นใจ
 เอะ อย่าทำให้พลาดไปเลย จะเป็นการเสียใจอย่างยิ่ง
 ส่วนในทางที่ ๑ นั้น ท่านผู้แทนธนบุรี...

๑๖.๓๖ น.

ประธานสภาฯ : ถึงเวลาแล้ว จะไต่ ให้คนอื่นเขาพูดบ้าง พู
 ๑-๓ คำได้

นายเขื่อน พาณิชวิทย์ (พระนครศรีอยุธยา) : ขอขอบคุณ
 มาก ในทางที่ ๑ นี้ถ้าหากว่ารวมกันเข้าไปแล้ว เป็นการเสียหายมาก
 กฎหมายนั้นเราเขียนได้ ให้รวมกันก็ทำได้ แต่ว่าในทางปฏิบัติแล้ว
 เราจะไปยังค้ำพระไม่ได้ เช่น น้ชาติ เราเขียนกฎหมายให้ท่านรวมกัน
 แต่ว่าพระท่านไม่ยอม ท่านแยกกันอยู่เราจะไปยังค้ำอย่างไรกัน ใน
 ที่สุดกฎหมายเราก็ออกไปก็ไม่เป็นผล เช่นหมั้นไปเสีย ตรงกันข้ามเป็น
 การขัดข้องรัฐธรรมนูญ ฯลฯ ถึงจะรวมก็ตามจะแยกก็ตาม เป็นเรื่องท
 ขัดกับรัฐธรรมนูญ เรื่องที่จะทำต้องไม่ขัดรัฐธรรมนูญ และตามท
 รัฐบาลแถลงว่าไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญนั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย ขอให้

อำนาจ ขอให้พวกมันตามหลักวิชาดีกว่าไม่ต้องคัมพลาภ จะต้องเห็นว่ามัน

อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าก็ไต่กรายเวียนมาแล้ว ที่จริงจะเสียเวลาไป
บ้าง แต่ข้าพเจ้ารู้สึกอกหักใจเหลือเกิน ถ้าไม่พูดแล้ว เพื่อนสมาชิก
ทั้งหลายก็อาจจะแตกไปก็ได้เพราะเป็นคนละนิกาย แต่ทว่าในความคิด
เห็นของข้าพเจ้าแล้ว การที่ญัตตินี้เข้ามาสู่สภาฯ ใต้นั้น ข้าพเจ้ายังไม่
เห็นด้วย เพราะเหตุว่าญัตตินี้ไม่สมบูรณ์เลย มีข้อบกพร่อง
ตามข้อบังคับการประชุม ขอให้ท่านพิจารณา ญัตตินี้เป็นญัตตินอก
สภาฯ จะต้องเสนอเข้ามาเป็นร่างพระราชบัญญัติ ทำไม่จึงเสนอเข้า
มาเป็นญัตติเช่นนั้น ทางรัฐธรรมนูญไม่เหมาะ ทางข้อบังคับก็ไม่เหมาะ
แต่รัฐสภาจะเสนอเข้ามา และท่านประธานที่เคารพก็บรรจเข้าระเบียบ
วาระเป็นลำดับแรก ให้พิจารณาในเรื่องวินโยบายหรือไม่ก่อน

ประธานสภาฯ : ผู้ใดเห็นว่าควรจะให้วินโยบาย

๑๖.๓๕ น.

นายทองใบ สุกนชกนิษฐ (กระบี่) : ข้าพเจ้าเห็นควร
ให้วินโยบายก็เพราะถือว่าสภาฯ นเป็นสภาฯ สูงสุดของประเทศ เมื่อ
เทียบงานการในสมัยก่อนสมัยนี้ เราจะเห็นได้ว่า ในสมัยก่อนนั้นพระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ควบคุมคณะสงฆ์
ไว้แล้ว ก็มีพระราชบัญญัติระเบียบ กษัตริย์เราเข้ามาทำหน้าที่
ต้นของคณะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เราทำไมจะปฏิบัติงานอัน
เล็กน้อยเช่นเสียค่า เมื่อเราได้เข้ามาสู่ญัตติว่าให้วินโยบายหรือไม่ให้

เราก็ควรจะคิดว่า เราเป็นเครื่องมือของพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อเห็นควรจะ
แก้ไขพระราชบัญญัติ หรือเห็นควรจะวางนโยบายอย่างไรในอันที่จะ
ให้สัมพระเกียรติของพระเจ้าแผ่นดินแล้ว เราก็ควรจะทำ ข้าพเจ้ามี
ความคิดเห็นเช่นนั้น จึงเห็นว่าสภาฯ นี้ควรจะให้นโยบายแก่รัฐบาล

ประธานสภาฯ: ผู้ใดมีความเห็นคัดค้าน

๑๖.๔๐ น.

ขุนจรรยาวิเศษ (มหาสารคาม): ญัตติขอนโยบายสภาผู้แทน
ราษฎรในเรื่องพฤกษศาสตร์ของรัฐบาลนี้ ปัญหาในเรื่องแรกที่เราจะพิ-
จารณาตามที่ท่านประธานได้กระประเด็นไว้แล้ว นั่นคือว่า เราควรจะให้
นโยบายแก่รัฐบาลหรือไม่ ในเรื่องการจะให้นโยบายแก่รัฐบาลหรือไม่
ข้าพเจ้าขอกล่าวเพียงย่อ ๆ นโยบายที่จะให้แก่รัฐบาลนั้นหมายความว่า
เราจะให้หลักการแก่รัฐบาล ในอันที่จะร่างกฎหมายว่าด้วยวิปล-
ครองคณะสงฆ์เข้ามาสู่สภาฯ นี้ หลักการนั้นถ้าจะพูดตามหลักการออก
กฎหมายแล้ว ก็ตรงที่อำนาจเริ่มในการที่จะออกพระราชบัญญัติ อำ-
นาจเริ่มในการที่จะออกพระราชบัญญัติเข้ามาสู่สภาฯ นี้เป็นอำนาจของ
รัฐบาลและเป็นอำนาจของปวงสมาชิก หากใช้เป็นอำนาจของสภาฯ นี้ไม่
ไม่ใช่เป็นอำนาจของสภาฯ เดช ถ้าสภาฯ นี้เห็นนโยบายเช่นนั้นไปก็
แปลว่าสภาฯ นี้เป็นผู้ริเริ่มกฎหมายฉบับนั้น ซึ่งเป็นการผิดหลัก
อย่างหนึ่ง กฎูรัฐบาลจะต้องวินิจฉัยให้เด็ดขาดมาเอง แล้วก็ตราเป็น

พระราชบัญญัติมาสสู่สภาฯ นั้นแล้วแต่ว่าจะเอาทางใด แล้วสภาฯ ก็
จะได้พิจารณาต่อไปตามระเบียบข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรนี้

นอกจากในเรื่องที่ว่าผิดต่อหลักในเรื่องอำนาจเริ่ม ออกพระราช
บัญญัติแล้ว ยังเห็นการผิดต่อข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร
นี้อีก ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรข้อ ๒๗-๒๘ บัญญัติ
ไว้ว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องพิจารณาเป็น ๓ วาระ
วาระแรกเป็นการพิจารณารับหลักการหรือไม่รับหลักการ และวาระที่ ๒
เมื่อกรรมาธิการนำเสนอสภาฯ แล้ว จึงได้พิจารณาเรียงตามลำดับ
มาตราอีกครึ่งหนึ่ง เมื่อจบวาระที่ ๒ แล้วก็พิจารณาเป็นวาระที่ ๓ ว่าจะ
ให้ใช้ เป็นกฎหมายได้หรือไม่ ในเรื่องนี้เราได้ ให้หลักการแก่รัฐบาล
ไปแล้ว ขอท่านได้โปรดตรองสักนิดเดี๋ยว่า ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้น
เข้ามาสู่สภาฯ ท่านจะมีโอกาสพิจารณาในวาระที่ ๑ ได้ประการใด เพราะ
ท่านเป็นผู้ให้หลักการไปเอง เมื่อร่างพระราชบัญญัติที่ท่านให้หลักการ
ไปแล้วเข้ามาสู่สภาฯ นั้น ท่านจะมีทางที่จะพิจารณาหลักการอย่างไรได้
ไม่มีทางพิจารณาได้เลย ร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องพิจารณาเป็น
วาระที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งขกข้อข้อบังคับการประชุม เช่นอย่างยัง ข้าพเจ้า
ไม่เห็นด้วย เมื่อเห็นการขัดต่อข้อบังคับการประชุมแล้ว ร่างพระราช
บัญญัตินั้น ๆ แม้จะได้ออกไป ก็เป็นพระราชบัญญัติที่ไม่ ชอบด้วยรัฐ-
ธรรมนูญใช้บังคับไม่ได้

จึงอยู่ ในเรื่องที่ท่าน รัฐมนตรี ว่าการกระทรวง ธรรมการได้

กล่าวในวันก่อนว่า เรื่องเช่นนี้ที่เคยมีครั้งหนึ่งแล้วในประมวลกฎหมาย
แพ่ง ๆ ที่ที่เคยขออนุญาตสภาฯ ว่าควร จะจดทะเบียนภรรยาได้คนเกี่ยว
หรือหลายคนนั้น ในข้อนี้เป็นจริงอย่างที่ท่านรัฐมนตรีว่าหรือจะเขียนไป
ในทำนองที่ท่านผู้แทนพระนครศรียุบายว่าก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี จะ
เป็นจริงในทางไหนข้าพเจ้าก็ไม่เห็นควรทั้งนั้น แม้ในคราวที่แล้วที่
ขออนุญาตไปข้าพเจ้าก็เห็นว่าไม่ถูกต้องเหมือนกัน โดยเหตุผลดังที่ข้าพเจ้า
ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

อีกประการหนึ่ง ตามมติของรัฐบาลที่ได้ท้าวความถึงว่า ร่าง
พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ในโต เริ่มต้นด้วยสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ ในสมัยก่อนนั้นเองเสนอมา คือผู้แทนราษฎร
จังหวัดมหาสารคามชั้นระเบียบแรก และผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
หนึ่งได้เสนอพระราชบัญญัติฉบับนี้มาขอให้สภาฯ พิจารณา ข้าพเจ้าก็
เห็นว่าผิดอีกเหมือนกัน เพราะเหตุว่าไม่ควรจะเขียนเช่นนั้น โดยที่เรา
ยอมรับว่ากันอยู่ดีแล้วว่า การพระศาสนาเกี่ยวข้องกับจิตใจของคน
เกี่ยวข้องกับความเคารพนับถือ ในทางพระศาสนาจึงไม่มีความจำเป็นและ
ไม่เป็น การสมควรอย่างยิ่ง ที่จะเอาสภาฯ ของเราเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
กับผู้แทนพระนครศรียุบายได้กล่าวมาแล้ว ถ้าหากว่าเราเข้าไป เกี่ยว
ข้องด้วยแล้ว ก็จะกลายเป็น ผิดต่อรัฐธรรมนูญถึงผู้แทนประชาชน
ได้กล่าวในวันก่อน คือมาตรา ๑๓ นั้น ซึ่งข้าพเจ้า เห็นว่าเป็นการผิด
แม้ ๆ หากว่าเราเป็นผู้ ทำเนิการออกไปเสียเอง

ถ้าจะพูดถึงในปัญหาการร่วมมือ รัฐบาลก็กล่าวว่ ถ้าแม้ว่าสภาฯ
 นี้ไม่ยอมให้ข้อยบายแก่รัฐบาลในการที่จะออกพระราชบัญญัติแล้วไซ้
 ก็แปลว่าสมาชิกรัฐสภา ฯ นี้ไม่ยอมร่วมมือกับรัฐบาลในการที่จะทำเนิ
 การเกี่ยวกับออกพระราชบัญญัติฉบับนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าความร่วมมือ
 นั้นมีหลายทาง หาใช่จะมีแต่ทางนี้ทางเดียวไม่ การร่วมมือนั้นหาก
 ร่วมมือกันในทางที่ถูกต้องและชอบด้วยเหตุผลแล้วก็เป็นสมควร หาก
 ว่าการร่วมมือนั้นเป็นไปในทางที่ไม่ ถูกและไม่ชอบด้วยเหตุผลก็จำเป็น
 อยเองที่สภา ฯ นี้ไม่รับที่จะร่วมมือ นอกจากที่รัฐบาลจะขอความร่วมมือ
 ในกรณีแล้ว อาจจะมีทางอื่นใดอีก เช่นขอประชุมเป็นการภายใน
 กิ่งทำนุแทนพระนครศรีอยุธยาได้กล่าว และถ้าหากว่ารัฐบาล จะไม่
 ทำกรนั้นแล้ว ก็อาจจะมีทางอื่นอีก เช่นเช่นกันว่า ขอร้องไปยังสมาชิกรัฐ
 แต่ละท่านให้ ออกจากความเห็นว่ใน ๔ ทางนี้ท่านจะเห็นอย่างไร สมาชิกรัฐ
 อาจจะให้ความเห็นใดและทำไป ใดเช่นเดียวกัน หากต้องมากกระทำให้
 เป็นการสมมติสภา ฯ เช่นนี้ไม่ เพราะว่ถ้ากระทำการผูกมัดไปแล้ว
 ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นภายหลังก็จะอยู่กับสภา ฯ หาใช่อยู่กับรัฐบาล
 ไม่ เป็นการผิดต่อการบริหารราชการแผ่นดิน เพราะเหตุว่รัฐบาล
 เป็นที่ดำเนินการตามนโยบาย เมื่อจะปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดก็จำ
 เป็นที่จะต้องแถลงนโยบายต่อสภา ฯ นี้เพื่อรับรอง ดังที่เข้มาแล้วในขณะ
 ขอความไว้วางใจต่อสภา ฯ นี้ การกระทำเช่นนี้ ผิดกับที่รัฐบาลไม่ ใ้
 แถลงนโยบายต่อสภา ฯ นี้ รัฐบาลไปทำที่เดียว จึงเป็นการไม่ถูก
 อย่างหนึ่ง

ข้าพเจ้ากลับเห็นตรงกันข้าม ข้าพเจ้าเห็นว่าเช่นบุญอย่างเอกตเดียว เช่น
บุญเพราะอะไร เพราะสงฆ์หันกายมดงแสนสหมนเศษไคร่ร้องมา
หลายขแผลวถึงเรื่องสัทธิเมสมอภาค เมื่อเราจะให้ไคร่ร้องมอทตเพื่อสงฆ์จะ
ไคร่สัทธิเมสมอภาคไปปกครองกันแล้ว จะไม่เวียกว่าบุญ แล้วจะเวียก
ว่าอะไร ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าสภานี้ควรจะให้ความเห็นชอบ

อีกประการหนึ่ง ทิมผู้ คำนว่ไม่ควรให้ความเห็นชอบ เพราะเรื่อง
ศาสนจักรไม่ควรเอามาเกี่ยวข้องพลวันกันกับอาณาจักรนั้น ข้าพเจ้าขอ
ให้ระลึกลงประวัติศาสตร์ อย่างในประเทศอินเดียนั้นศาสนาเลื่อมไทรม
เพราะอะไร เพราะอาณาจักรไม่เออมือเข้าไป ช่วยศาสนาจึงพินาศหมก
เพราะมีวแต่เห็นอย่างทีสมาชิกขางนายไคร่ถั่ววั้นเอง เพราะอาณาจักร
ไม่ล่ขยจะไปยุ่งกับพทธจักร ผลแห่งการที่ไม่ยุ่งกับพทธจักรนั้นแหละ
พทธจักรจึงไคร่มาตั้งมั่นอยู่ในประเทศสยามซึ่งเป็น ประเทศเดียวในโลก
ทิมพทธ ศาสนานี้ลงรุ่งเรือง และถาวร อยู่ในเวลานี้ พุทธศาสนาใน
ประเทศต่าง ๆ ซึ่งเลื่อมไทรมมานั้น เพราะอะไร ท่านสมาชิคทั้งหลาย
ในกันคงข่อมทราบโดยทั่วถึงกันแล้ว ไม่ต้องเก้งทางวินัย เรียนร้แต่
ประวัติศาสตร์ ก็ข่อมจะทราบได้ เป็นเพราะอาณาจักรไม่ช่วยเหลือใช้
หรือไม่

และอีกประการหนึ่ง ศาสนาเกี่ยวกับชีวิตจิตใจ ใจของผู้ ทเควรพ
นขดิ ในเรื่องนี้ พระราชบัญญัติไม่ไคร่กิดกัน กำหนดให้ เควรพนขดิ
ลัทธิในกายไหน ๆ แต่พระราชบัญญัตินี้ควบคุมสำหรัยให้เห็นว่าศาสนา

เป็นของชาติ ชาติจะขอให้เครื่องมือนักที่เสมือภาคแก่ผู้ปฏิบัติ ผู้ใด
จะปฏิบัติในภายใต้อีกใด ซึ่งท่านรัฐมนตรีผู้หนึ่งก็โต้เถียงแรงมาเมื่อวัน
ก่อนแล้ว

อีกประการหนึ่ง โปตรระลึกว่าที่เราจะไม่ให้ความเห็นชอบใน
กัวยเหตุใด เพราะเรากลัวว่าจะต้อง รั้งยาป กลัวจะเกิดเสียหาย
กลัวคณะสงฆ์จะคว่ำบาตรเช่นนั้นหรือ ขอให้สภา ฯ นี้โปตรระลึก
ว่า สภา ฯ นี้เป็นสภา ฯ สูงสุด สูงกว่าคณะรัฐมนตรี หรือสูงกว่า
มหาเถรสมาคม เป็นสภา ฯ สูงสุดของประเทศ จึงจำเป็นที่ เรา จะ
ต้องให้ข้อโยชยาแก่รัฐบาลในเรื่องนี้ ถ้าเราไม่ให้นโยชยาความเห็น
ชอบ เราจะต้องพิจารณาแต่เรื่องท่ง่าย ๆ เรื่องที่ไม่เป็นเรื่อง ไม่
พิจารณาเรื่องที่สำคัญเช่นเรื่องนี้ แล้วโลกเขาจะตราหน้าเรา
ว่าชชลาศตาชาวอย่างไร ขอให้โปตรระคิดในเรื่องนี้ สภา ฯ เราจะต้อง
พิจารณาในเรื่องสำคัญที่สุด ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นเกียรติยศที่ที่สุด
เหมือนถนน เวลานั้นพระภิกษุทั้งสองนิกายไม่ถึงสองแสน แต่ประ
กายแห่งความแตกร้างไทยเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งโตคงเค้ามายังสามชแล้ว
หรือจะว่าโตคงเค้ามายังแต่โตโยปลยนแปลงการปกครองนักโต คือข้าพ
เจ้าโต รั้งคำร้องในเรื่องสิทธิเสมือภาคนี้ อยู่มาก ว่าพระธรรมยุตติ
ปกครองพระมหานิกายได้ แต่พระมหานิกายปกครองพระธรรมยุตติไม่
ได้ นี้เราเรียกว่าเสมือภาคแล้วหรือ และสมควรจะแก้ ไขหรือไม่

ตามที่ท่านอ้างว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.

๑๒๑ นั้น ไม่ได้แย่งแยกนิกายไว้อย่างไรก็ได้ กฎหมายศก ๑๒๑ ไม่ได้กักกันนั้น ข้าพเจ้าก็อ่านดูเหมือนกัน ข้าพเจ้าไม่ใช่สำนักนิติศาสตร์ แต่เห็นว่าโดยนิตินัยนั้นกฎหมายไม่ได้กล่าวไว้ชัดเจน แต่โดยพฤตินัยนั้นได้กล่าวไว้ เพราะตามมาตรา ๓ นั้นกล่าวว่า อำนาจว่ากล่าวบังคับตามเดิมเป็นมาอย่างไรก็ให้ เป็นไปตามนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อเราไม่แก้แล้วใครจะไปแก้ได้ แต่เดิมมานั้นพระมหานิกายปกครองพระธรรมยุติกไม่ได้ แล้วเราจะให้ปกครองได้อย่างไรกัน ตามพระราชบัญญัติ ร.ศ. ๑๒๑ ข้าพเจ้าเห็นเช่นนั้น และขอได้โปรดระลึกว่า การแยกนิกายนั้นพระพุทธเจ้าผู้ประกาศศาสนาเอง มีพระประสงค์เพียงไร ในครั้งพุทธกาลได้มีพระสงฆ์ประสงค์จะแย่งแยกแตกไปเป็นสองครั้งสามคราว พระองค์ก็ทรงสมัคสมานมิให้แตกแยกออกไปได้ ซึ่งท่านมหาเปรียญที่อยู่ในทนายอมระทรายดี เช่นครั้งนครโกสัมพเสนทัน พระองค์ต้องไปอยู่ป่าเพราะอะไร ก็เพราะว่าท่านกลัวว่าพระสงฆ์จะแย่งแยกกัน แล้วนเราก็นั่งสรวกของท่านเหมือนกัน เราช่วยพระพุทธองค์ ให้พระสงฆ์รวมกันเช่นนั้น ไม่เบียดเบียนหรือ

อีกประการหนึ่ง ศาสนาของเราเป็นศาสนาประจำชาติ และเราก็เป็นชาติไทย นัยถือพระพุทธเจ้าองค์เดียวก็มีชาติเดียวกัน เมาเดียวกัน แล้วจะแย่งแยกนิกายกันนั้นจะมีประโยชน์คิดว่าที่จะไม่แย่งหรือขอให้พิจารณาอีกแง่หนึ่ง ท่านทอถิปรายคำน ว่ามีคหฬกษัตริย์ธรรมนุญกั๊ก ขัณฑ์สำหรับความเห็นของข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีผิด เพราะทำที่ปฏิ-

บทความในสมัยก่อนนั้น รัฐบาลได้เคยเสนอขออนุญาตโยกย้ายมาแล้ว ที่ว่า
ไม่ผิดนั้นเพราะอะไร เพราะไม่มีอะไรห้ามเลย ที่รัฐบาลเสนอญัตติเข้า
มากเพื่อขอความเห็นชอบเสียก่อน จะได้อีกไม่ต้องโต้เถียงกัน แล้วก็
เอาไปร่างเป็นพระราชบัญญัติมาใหม่ หากจะทำตามอย่างท่านสมาชิก
ผู้หนึ่งว่า คือให้รัฐบาลคัดเลือกร่างมาทางใดทางหนึ่งแล้ว ถ้ามี ๔ ทาง
ก็จะต้องร่างมาถึง ๔ หน้า เป็นการเสียเวลา และถ้าจะว่ากันแล้วตาม
ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ผิด เพราะฉะนั้นในที่สภานี้หวังว่าสภาฯ นี้คงจะ
พิจารณาด้วยดี

ประธานสภาฯ: ถึงเวลาแล้ว ขอพักเสียบที
พักประชุมเวลา ๑๖.๕๗ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๗.๔๐ นาฬิกา

ประธานสภาฯ: ผู้ใดเห็นควรคัดค้าน ไม่ควรให้ขออนุญาต
รัฐบาล มหาทองสัย เชิญ

นายทองสัย สุภะมาร์ค (ประจวบคีรีขันธ์): ข้าพเจ้าคงยืน
ตามความเห็นเดิมที่ว่าไม่ควรให้ขออนุญาตรัฐบาล เพราะว่าข้อเท็จจริง
อันนี้ข้าพเจ้าอยากจะกราบเรียนให้ที่ประชุมทราบว่า ข้าพเจ้าทราบว่า
ความประสงค์ของมหาเถรสมาคม คือฝ่ายธรรมยุติกและฝ่ายมหานิกาย
นั้นเป็นอย่างไร แต่ในการที่รัฐบาลเสนอขออนุญาตโยกย้ายในการบริหารคณะ
สงฆ์มานี้ ไม่ตรงกับความมุ่งหมายของมหาเถรสมาคม ถ้าหากว่า

สภาฯ เราได้ลงมติไปอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว สมมติว่าลงมติไปในทาง
 ที่ ๑ ก็จะแปลว่าสภาฯ นี้ได้ทำการอันชดสสส นิกายชนแล้ว ถ้าเป็นเช่นนั้น
 แล้ว ในทางปฏิบัติการก็จะเห็นไปไม่ได้ ตามที่ข้าพเจ้าเคยได้เรียนไว้
 แล้ว ตามที่ข้าพเจ้าได้เรียนนั้นไม่ใช่เรียนจากข้อที่นึกคิด ไม่ใช่เป็น
 เพียงนึกคิดหรือเป็นแค่เพียงพูดเท่านั้น ข้าพเจ้าได้เห็นโดยตลอด และ
 โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ในเวลา
 ที่ข้าพเจ้ายังทรงเป็นเพศสมณะ ก็ได้เป็น กรรมการร่างพระราช
 บัญญัติเสนอไปยังมหาเถรสมาคม แล้วมหาเถรสมาคมไม่ตกลงในข้อ
 ใดข้าพเจ้าก็ยอมถวาย ทนในวันก่อนนั้นข้าพเจ้าได้ขอร้องอภิปรายไว้
 เพียงนี้ ก็เพราะเพื่อต้องการฟังความเห็นความคิดของฝ่ายรัฐบาล ข้าพ-
 เจ้าได้ขอร้องไว้แล้วว่าหนักใจอย่างยิ่ง หนักใจแทนสภาฯ หนักใจแทน
 รัฐบาลด้วย และหนักใจแทนประชาชนตลอดจนคณะสงฆ์ ที่จะเห็นผู้
 ไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ นั้นว่า เมื่อปฏิบัติ การเช่นนั้นจะมีผลอย่างไร
 เพียงไร ก็ยังมองไม่เห็น คราวนั้นข้าพเจ้าจะอภิปรายในเรื่องที่ว่ารัฐสภานั้น
 ไม่ควรจะรับหลักการ แต่ในการที่จะ อภิปราย เรื่องนี้ก็ได้มีสมาชิก
 หลายท่านได้อภิปรายมาในวันก่อน และวันนั้นในข้างล่างข้างอย่างยังไม่
 เป็นที่แจ่มแจ้ง คือยังคลุมเครือออกอยู่ก็มี เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าก็เห็น
 ว่าควรจะโต้แย้งข้อเท็จจริงเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วก็จะทำให้สภาฯ น
 เข้าใจผิด

ตัวอย่างที่ท่านรัฐมนตรีได้กล่าวมา เมื่อมอธกรรณ ในคณะธรรม-

บุคคลอื่น คือเกิดเรื่องราวขึ้นแล้ว ก็ไม่นำเสนอเดรสสมาคม ซึ่งแสดง
 ว่าเป็นการเขารักเอาเปรียบ ส่วนมหานิกายพอเกิดเรื่องขึ้นแล้วก็นำเสนอ
 มหาเดรสสมาคม แล้วประกาศแถลงการณ์ ในข้อนี้ ข้าพเจ้ามีเหตุผลที่
 จะชี้แจงให้ท่านเห็นว่าไม่เป็นเช่นนั้น ไม่ใช่เห็นถึงความเข้าใจโดยทั่วไป
 เช่นนั้น ขอให้ท่านคิดว่าในสยามนี้มีจำนวนวัดที่หมิ่นเจ็ดพันวัดเศษ มี
 จำนวนเพียงสามร้อยเศษที่เป็นฝ่ายธรรมยุติก ในจำนวนภิกษุสามเณร
 ทั้ง ๒ ฝ่าย ตามสถิติปรากฏว่าฝ่ายมหานิกายมีถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นเศษ
 ฝ่ายธรรมยุติกมีเพียงสี่พันเศษ ซึ่งเมื่อเทียบสถิติแล้ว ธรรมยุติกจะมี
 เพียง ๓ เปอร์เซ็นต์ สมมติว่าในฝ่ายธรรมยุติกและฝ่ายมหานิกายจะมี
 อธิการ์เกิดขึ้นเพียง .๐๑ เปอร์เซ็นต์ ฝ่ายธรรมยุติก จะมี อธิการ์
 ๔ เรื่องต่อบ้างหนึ่ง ฝ่ายมหานิกายจะมีถึง ๑๔๐ เรื่องต่อบ้างหนึ่ง ซึ่งทั้งนี้ยอม
 หมายความว่าเกิดอธิการ์เท่า ๆ กัน เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว อธิการ์ใน
 ฝ่ายธรรมยุติกก็ปรากฏว่ามีน้อย ต่อไปในคราวนี้ก็ไม่เข้าสู่มหาเดรส
 สมาคมและไม่ปรากฏในแถลงการณ์นั้น ในข้อนี้ขอเท็จจริงข้อหนึ่งว่า
 ตั้งแต่ออกแถลงการณ์มานี้ ออกในสมัยสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม
 วชิรญาณวโรรส ทรงเป็นพระสังฆราชและทรง เป็นเจ้าคณะใหญ่ฝ่าย
 ธรรมยุติกด้วย และในสมัยต่อมาสมเด็จพระสังฆราชองค์ ที่ล่วงไปแล้ว
 นี้ก็ให้ทรงปรับปรังอีก เมื่อเจ้าคณะใหญ่คัดค้านไม่ตกลงแล้ว จึงเสนอ
 ต่อสังฆราชเพื่อนำเข้า สู่มหาเดรส สมาคม คราวนี้ ปัญหา ข้อเท็จจริง

เมื่อองค์สมเด็จพระมหาสมณเจ้าทรงปรึษา ปรึษาตำแหน่งทั้ง ๒ ตำแหน่ง
 เหมือนเช่นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และผู้พิพากษาศาลฎีกาด้วย เมื่อมี
 เรื่องเกิดขึ้นแล้ว เสนอไป ถึง สมเด็จพระสังฆราชเจ้าในฐานะที่ ทรงทำ
 หน้าที่เสมือนหนึ่งว่าผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ เมื่อท่านทรงตัดสินอย่างไร
 แล้วสมมติว่าแพ่ คราวนั้นมันจะอนุญาตไปถึงพระองค์ท่านอีกให้พระองค์
 ท่านตัดสินอีก ก็เหมือนว่าทำไม่ได้ เพราะว่าเมื่อพระองค์ท่านตัดสิน
 ว่าแพ่ ในตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่แล้ว ครั้นเมื่อไปถึงสมเด็จพระสังฆราช
 ก็แพ่ อีก เรื่องมันเป็นอย่างนั้น และในบางเรื่องบางรายอาจจะเข้าล้มทา
 เถรสมาคม หรือพระที่ ประพฤติผิดลง ประการใดลงการณก็มีอยู่
 ข้าพเจ้าขออ้างว่ามีปรากฏอยู่ในแถลงการณ์คณะสงฆ์ ไม่จำเป็นจะต้อง
 อ้างชื่อใจทักจำเลยอะไรมาในที่นี้ ขอให้ในแถลงการณ์คณะสงฆ์เล่ม
 ๓ หน้า ๓๘๘ แถลงการณ์คณะสงฆ์เล่มเดียวกันหน้า ๒๐๙ และ
 หน้า ๒๕๓ และแถลงการณ์คณะสงฆ์เล่ม ๕ หน้า ๑๘๕ นอกจากน
 ึ่งมีอยู่อีก เช่นเมื่อปลายตนเอง ในกรุงเทพฯ นั้นพระธรรมยุติกคดียัง
 ปรากฏองค์หนึ่ง ก็ประกาศในแถลงการณ์ แต่ก็มีจำนวนน้อย ข้างที่
 ท่านรัฐมนตรีจะมีธุระมาก จะไม่ทันแถลงการณ์ โดยทั่วถ้วนก็อาจจะ
 เป็นได้ ขอนข้าพเจ้าไม่ปรารถนาจะเห็นว่าเห็นความผิด แต่หากว่าไม่
 ทั่วถ้วนเท่านั้น แต่ว่าเมื่อมีหลักฐานเช่นนั้น จึงเห็นว่าคำตัดสินมานั้น
 จึงไม่เป็นความจริงด้วยประการทั้งปวง เหตุฉะนั้นจึงว่าไม่ควรรับ
 นโยบายนี้ไว้พิจารณา คือขอให้ส่งคืนรัฐบาลไป ก็เพราะว่าประเด็น
 ที่ศาลฎีกาพิพากษาเถรสมาคมไม่ตกลงกันนั้นมียัง ๒ ข้อ

ในข้อ ๑ ฝ่ายธรรมยุติกนิกายเห็นว่าควรให้เขียนไปตามร่างพระราชบัญญัติเดิม ในมาตรา ๓ ซึ่งเขียนมาตรา ๕ ในร่างพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ มาตราฉบับนั้นมีความว่า พระราชบัญญัตินี้ไม่เกี่ยวข้องกับนิกายสงฆ์ กิจและสิทธิเฉพาะในนิกายนั้นๆ ซึ่งเจ้าคณะหรือสังฆนายกในนิกายนั้นใดเคยมีอำนาจกล่าวบังคับขั้มาแต่ก่อนประการใด ก็ให้คงเขียนไปตามเคยทุกประการ แต่การปกครองอันเป็นสามัญทั่วไปในนิกายทั้งปวง ให้เขียนไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในฝ่ายธรรมยุติกเห็นอย่างนี้ คราวนี้ความประสงค์อันยิ่งใหญ่ของคณะมหานิกายก็ว่าต้องการความเสมอภาค คือฝ่ายธรรมยุติกปกครองธรรมยุติก มหานิกายปกครองมหานิกาย หรือว่าธรรมยุติกปกครองมหานิกายได้ มหานิกายก็ปกครองธรรมยุติกได้ ในเวลาที่ใด พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ในคณะกรรมการก็ได้พยายามปรองคองที่สุด แต่ผลสุดท้ายได้ความว่า จะต้องแยกกัน คราวนี้จะต้องแยกกันเพียงไร ก็ตกลงกันว่า จะแยกกันในส่วนภูมิภาค ส่วนกลางที่เป็นมหาเถรสมาคม คงรวมกันทั้งคณะธรรมยุติกมหานิกาย และควรเขียนคำเช่นนั้นไว้ด้วยตามร่างของคณะกรรมการที่เสนอต่อมหาเถรสมาคม ในข้อ ๕ นั้น มีว่า พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ ในการปกครองส่วนกลางแห่งคณะสงฆ์สยามทั่วไป แต่ไม่เกี่ยวข้องกับนิกาย ส่วนการปกครองส่วนภูมิภาคในนิกายใดให้อยู่ในความบังคับบัญชาของนิกายนั้น โดยเฉพาะ อันนี้หมายความว่า มหานิกายก็ปกครองมหานิกายเอง ก็เป็นแต่สขใจของมหา-

ฌึนกายแล้ว คราวนั้นขุญทาทไม่ตกลงถนถกคือว่า ในเวลาลงมติตามทผู้
 แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้กล่าวมาแล้วว่า ลงมติเขียนไป
 ในทางใด ฝ่ายธรรมยติให้ความเห็นว่าควรให้เขียนไปในทางเดิม คือ
 ตามร่างของกระทรวงธรรมการ ฝ่ายมหานิกายเห็นว่าให้เขียนไปตามร่าง
 ของคณะกรรมการธิการ ความไม่ปรองดองกันมีอยู่ในข้อ ๒ ไม่ใช่ทั้ง ๔
 ข้อ ที่รัฐบาลเสนอมานี้ คราวนั้นส่งไปให้กระทรวงธรรมการพิจารณา
 กระทรวงธรรมการพิจารณาอย่างไร ข้าพเจ้าไม่ทราบแน่ แต่เคยได้ทราบ
 แนว ๆ ว่า ได้เคยเสนอมายังคณะรัฐมนตรีครั้งหนึ่ง คอยยืนยันตามร่าง
 พระราชบัญญัติเดิมของกระทรวงธรรมการ แต่ครั้นมาถึงคณะรัฐมนตรี
 แล้ว ก็ไม่ทราบว่าทำไมจึงมาเกิดประเด็น ๔ ข้อนี้ แล้วทำไมจึงอ้างว่า
 คณะสงฆ์ไม่ปรองดองกันได้ ไม่ใช่ไม่ปรองดองใน ๔ ข้อนี้ ไม่ปรอง
 ดองในข้อ ๒ ที่ข้าพเจ้าได้เรียนมาแล้ว แล้วอีกประการหนึ่ง ตามที่ท่าน
 ใคอ้างว่าผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติขึ้นไป ข้าพเจ้าไม่
 เลียง ในเวลานั้นข้าพเจ้าได้รับการตั้งแต่งจากคณะกรรมการธิการ ได้
 พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสนอกกระทรวง เมื่อพิจารณาไปถึงครึ่งหรือ
 ครึ่งผู้แทนราษฎรจังหวัดธนบุรีจังหวัด ยนพระราชบัญญัติก่อนหนึ่งเข้ามา
 สู่สภาวัน กระทรวงก็ได้รับไปแล้วไปส่งให้คณะสงฆ์ คณะสงฆ์ก็ส่งไป
 ถึงข้าพเจ้าเพื่อพิจารณา เมื่อใดมาเทียบเคียงกันดู มีผิดกันบางข้อเท่า
 นั้น นอกจากนั้นตรงกันหมด ในเวลานั้นกรรมการจึงเห็นว่าร่าง
 พระราชบัญญัติที่ผู้แทนราษฎรส่งไปนั้นนี้ ก็ร่างพระราชบัญญัติของ

กระทบวงนั้นเอง แต่ว่ามีบุคคลใดก็ไม่ทราบไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขเสีย
 ในสาระสำคัญบางประการ นั้นความจริงเช่นเช่นนี้ เมื่อใดที่เขยยกันเข้า
 ข้าพเจ้ายืนยันใด ที่เคยว่าเป็นอย่าง ที่ข้าพเจ้าได้เรียนมานั้นทุกประการ
 เป็นอันว่าเราเอาข้อขยายชอชนมขยาย คือเอาร่างของรัฐบาลเสนาธิปไตย
 ออกทีหนึ่ง ข้าพเจ้าอยากจะทำอย่างนี้ คราวนี้ความมุ่งหมายของมหา
 เถรสมาคมเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าทราบว่าทางมหานิกายต้องการความ
 เสื่อมภาค คือเมื่อฝ่ายธรรมยติปกครองมหานิกาย ๆ ก็ต้องปกครอง
 ธรรมยติได้ หรือมีฉะฉนกันต้องแยกกันปกครอง ฝ่ายธรรมยติที่ว่า
 แยกกันปกครองก็แยกกันปกครองเถอะ แต่จะให้มหานิกายปกครองนั้น
 ไม่ยอม แม้จะเอาไปลงเข้าสขกก็ไม่ยอม ข้าพเจ้าได้ยืนยันมาเช่นนั้น แต่
 เห็นว่าคงจะไม่ใช่ทุกองค์ แต่ว่าได้ยืนยันมา ข้าพเจ้าจึงได้มาเล่าให้
 ฟัง ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ได้เคยทำมาครั้งหนึ่งแล้วแต่พระไม่
 ยอม เมื่อไม่ยอมได้ตกลงโทษเช่นอื่นมาก แต่ถึง กระนั้นก็ไม่สำเร็จ
 ก็ยังหันมาหาไบบายใหม่อย่างอื่น เท่าที่รัฐบาลนี้ได้ขายของสภาวะไป
 เล่มหนึ่ง รัฐบาลจะไปทำอย่างนั้นได้หรือไม่ ข้าพเจ้าก็เชื่อแน่ว่ารัฐ
 บาลทำไม่ได้ เมื่อรัฐบาลทำไม่ได้แล้ว รัฐบาลจะเอาไปทำไม ไม่มี
 ประโยชน์ เป็นอันเสียอำนาจ เป็นการเสียชื่อ นักปราชญ์คนหนึ่งได้
 กล่าวไว้ว่า "ถ้าผู้ใดเอาการเมืองไปชนกับศาสนาก็ทำเอาหินไปชนกับไข่
 ก็แตกเปล่า" เหตุฉะฉนแหละ ไม่ควรกระทำ ในทางปรองคองก็ควรทำ
 ๔ หัวข้อเช่นนี้ แล้วไปหาธรรมมหาเถรสมาคมนิมนต์ ท่านมาหารือหรือตั้ง

แต่ทั้งนี้ก็ไปหาว่าใน ๘ ข้อที่ท่านจะเอาข้อไหนหรือไม่ ท่านจะปรองกอง
 ทางไหน สมมติว่าท่านยกว่าทางที่ ๑ ไม่เอา แล้วทางที่ ๒ ไม่เอา
 ทางที่ ๓ ไม่เอา ทางที่ ๔ ไม่เอา แล้วเราก็ตกลงข้ออื่นใหม่ คราวนั้นเมื่อ
 ท่านตั้งข้ออื่น อรรถมยคตตั้งขึ้นอย่างหนึ่ง มหานิกายตั้งขึ้นอย่างหนึ่ง
 ก็เหลือประเด็นเพียง ๒ ข้อเท่านั้น ในตอนนี้จะเอามาพิจารณาในคณะรัฐ-
 มนตรีและเอามาสู่สภาฯ นี้ ข้าพเจ้าก็เห็นว่าเป็นการสมควร แต่ไม่ได้
 ได้ทำอย่างนั้น มหาเถรสมาคมไม่ได้ตกลงอย่างนั้น เป็นการผิดมติ
 ของมหาเถรสมาคม แล้วเราจะรีบไว้อย่างไร ข้าพเจ้าได้พักไว้แล้วว่า
 สภาฯ จะต้องรีบยาจริงจัง ๆ ถ้ารีบไปแล้วเป็นอันจะต้องรีบยาแน่ ๆ
 ที่เดียว และข้าพเจ้ายังมีความเคลือบคลุม เท่าที่รัฐบาลแถลงมาว่า
 ไม่ใช่ปัญหาใหญ่โตอะไรนัก ข้าพเจ้าสงสัยว่าไม่ใช่ปัญหาใหญ่โต
 อะไร ข้าพเจ้าอยากจะว่าคณะรัฐมนตรีเป็นข้างคิด ส่วนสภาฯ
 เป็นพวกข้างพูด แล้วทบทวนสงฆ์เป็นพวกที่ข้างทำ ทันท่วงทีเห็นไป
 อย่างหนึ่ง ข้างพูดเห็นไปอย่างหนึ่ง ข้างทำก็เห็นไปอีกอย่างหนึ่ง จะ
 ลงกันอย่างไรได้ เราคิดนึกเกี่ยว ทำเรื่อยไปเรื่อยยี่พันยี่หมื่น หรือ
 พันคนก็เกี่ยว ร้อยยี่พันยี่หมื่นไม่เสร็จก็มี อย่างนี้ว่าอะไรไม่สำคัญ เพียง
 แต่ไปถึงก็แสดงปาฐกถานี้ก็ไม่สำคัญ แล้วก็มีเรื่อง อย่าง
 นี้กว่าเรื่องอย่างนี้ไม่สำคัญเลย จะสำคัญที่ไปอย่างไร แล้วก็
 ปล่อยให้พวกเรารีบยาไปด้วยเช่นนี้จะควรอย่างไร เพราะฉะนั้นข้าพ-
 เจ้าก็อยากวิงวอนรัฐบาลว่า เมื่อใด ฟังเสียงสภาฯ เพียงพอแล้ว รีบ

เอาเสียงเหล่านี้เขียนข้อสังเกต และไปติดต่อกับมหาเถรสมาคม หรือ
 จะตั้งเป็นคณะกรรมการของรัฐบาลไปติดต่อกันแล้วหาความตกลงอย่างนั้นก็ยอม
 ทำให้ การอธิบายในเรื่อง เช่นนี้ในต้นข้างที่กมผศ. ย่างที่กมผศ.
 ข้าพเจ้าไม่คิดถูกผู้แทนราษฎรทั้งหลาย แต่ว่าเราก็ศึกษากันมาคนละทาง
 คนนั้นเก่งทางนั้น คนนี้หรือคนโน้นชำนาญในทางนั้นทางนี้ไม่เสมอกัน
 เมื่อกัน ข้าพเจ้าขอ ปรึกษาท่านไทย ท่านผู้แทนกำแพงเพชรบอก
 สงฆ์แตกกันภายในครั้งโบราณ ใคร ๆ ก็ยอมทราบ ผิด ไม่จริง ท่าน
 แตกกัน ทะเลาะกัน ไม่ลงโบสถ์กัน แต่ยังคงเป็นนิกายเดียวกัน ใน
 ประวัติศาสตร์ ไม่มีเลยเช่นนี้ และความผิดเช่นนี้จะเกิดขึ้นเท่าไร ถ้า
 ปลดปล่อยให้อธิบายกันไป คือในเรื่องข้อเท็จจริง

อีกข้อหนึ่ง ข้าพเจ้าขอเรียนให้รัฐบาลและที่ประชุมนี้ทราบว่าใน
 เวลาในประเทศสยามมีนิกายอยู่ด้วยกันหลายนิกาย แต่ว่าโดยนิตินัย
 นั้น มีเพียง ๒ นิกาย คือ ธรรมยุติกนิกาย และ มหานิกาย แต่โดย
 พฤตตินัยแล้วมีรามัญนิกายอีก ในรามัญนิกายนั้นแบ่งเป็นฝ่ายธรรมยุติก
 และมหานิกาย โดยพฤตตินัยในฝ่ายมหานิกายนั้นยังมีมหานิกายเก่า
 ใหม่ ข้าพเจ้าขอแยกตัวอย่าง เช่น คณะวัฑฒนาธาตุ และคณะเข็ญจมา
 พิตะ เรียกว่ามหานิกายใหม่ คือนุ่งห่มอย่างธรรมยุติกและใช้ วิธปฏิบัติ
 สมบทและข้อปฏิบัติอย่างธรรมยุติก นี่เป็นมหานิกายใหม่ แต่ว่าไม่ได้
 เกิดจากธรรมยุติก คล้าย ๆ กับแปลงชาติมาอย่างนั้น คราวนี้สงฆ์
 คณะวัฑฒนาธาตุ วัฑฒนาธาตุ วัฑฒนาธาตุ และวัฑฒนาธาตุ ยังห่มหนัษ

สพายขาดอะไรเช่นน้อย มหานิกายทั้ง ๒ คณะนี้ระเบียบไม่เหมือนกัน
 ขอให้ท่านลองคิด ดูที่หนึ่ง ว่าวัดมหานิกาย เก่าใหม่ เข้ากันได้ หรือไม่
 ตัวอย่าง คณะวัด สุกตน์ เป็นต้น มาประเพณี ปฏิบัติ นุ่งห่ม อย่างวัด
 มหาธาตุ เขมรเขมยพิตร จะโกหรือไม่ หรือจะให้วัดมหาธาตุ เขมรเขม
 ยพิตรนกลบไปประเพณีนุ่งห่มอย่างคณะวัดสุกตน์จะโกหรือไม่ ข้าพ
 เจารบรองว่าเป็นไปไม่ได้ คราวนี้เมื่อมหานิกายเก่าใหม่ยังเข้ากันไม่
 ไทเช่นนั้น สามีห่าอะไร จะเอาธรรมยุติกกับมหานิกายให้เข้ากันได้
 คราวนี้เข้าไม่ได้ เรามาบอกว่าแยกกัน ข้าพเจ้าสงสัยว่าจะให้
 สภาฯ ทำสังฆเพศหรืออย่างไร ถ้าบอกว่าแยกก็ต้องแยกกัน คือ
 ไปเข้ากันไม่ได้ ข้าพเจ้าสงสัย ไม่ใช่สังฆเพศโดยตรงก็โดยอนุโลม
 นั้นแหละ เมื่อเขมรเขมยแล้ว สภาฯ ก็ต้องรักษา รัชชบาลก็พลอย
 รักษาด้วย แล้วท่านประชาชนพลเมืองก็จะพลอยลำบาก ข้อนั้นท่านว่า
 เกี่ยวกับประชาชนพลเมือง ขอให้ท่านคิดว่าเกี่ยวเพียงไร ในเวลานี้ใน
 สภาฯ นี้ ถ้าคนเอาใจใส่เป็นอันมาก ในเรื่องนี้ ในวงการหนึ่งสื่อ
 พินพอกเอาใจใส่เป็นอันมาก ในหมู่สมณะหรือบรรดาธรรมยุติกมีทา
 นิกายก็เอาใจใส่เป็นอันมาก บางองค์บอกว่าอนไม่สงสัย วัดกัจจวรรณ์
 ในเรื่องนี้ ไม่รู้ว่าจะเป็นไปอย่างไร ข้าพเจ้าขอแถลงข้อเท็จจริงเช่นนั้น
 แล้วไปรควินิจฉัย...

๑๗.๕๕ น.

ประธานสภาฯ : ถึงเวลาแล้ว

นายทองสืบ ศุภะมาร์ค (ประจวบคีรีขันธ์): ข้าพเจ้าขอ
อนุญาตต่อ

ประธานสภาฯ: เชิญ

นายทองสืบ ศุภะมาร์ค (ประจวบคีรีขันธ์): เมื่อใดอภิปราย
มาอย่างนี้ เป็นขี้เท็จจริงทุกอย่าง ขอให้สภาฯ ได้ทราบไว้ แล้วจะ
วินิจฉัยอย่างไร หรือรัฐบาลจะเห็นอย่างไร หรือว่ารัฐบาลต้องการฟัง
เสียงของสภาฯ เวลานี้ก็ฟังเสียงของสภาฯ แล้ว ท่านจะตำราอย่าง
ไรก่อนนั้นก็สุดแล้วแต่จะเห็นสมควร

หลวงวิจิตรวาทการ รัฐมนตรี: ในข้อแรกรัฐบาลขอชี้แจงว่า
ในการที่รัฐบาลได้เสนอขออนุญาตมายังสภาฯ นี้ ความต้องการอัน
เป็นส่วนสำคัญยิ่งของรัฐบาลก็คือว่า ต้องการจะให้มีการขออนุญาต
ในสภาฯ ท่านจะให้หรือไม่ให้ รัฐบาลไม่มีความลำเอียงในทางใด ท่าน
ให้รัฐบาลก็ระพอใจว่ารัฐบาลได้ทาง ญัตติไปในทางที่จะให้ร่างกฎหมาย
มาสะดวก ท่านไม่ให้รัฐบาลก็ระพอใจว่ารัฐบาลจะได้ทำเต็มที่ ตาม
ความเห็นของรัฐบาลท่านอาจระคิดว่สภาฯ นี้ไม่ให้ขออนุญาตไป รัฐบาล
จะถือครั้น ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่าหาเป็นอย่างนั้นไม่ ในการที่รัฐบาล
ได้เสนอขออนุญาตในสภาฯ นี้ มีความมุ่งหมายถึงที่ข้าพเจ้าได้ ชี้แจง
มาแล้วในวันก่อน ความมุ่งหมายซึ่งสำคัญที่สุดก็คือว่าการร่วมมือ
ข้าพเจ้าถือครั้นในข้อที่ท่านว่า รัฐบาลเอาเรื่องนชนมาเสนอสภาฯ

นั้น เพื่อจะยกความรับผิดชอบ จะเอาแต่ชอบ เพื่อจะเอาแต่ขายมาให้
 สภาฯ เพื่อจะไม่อยากเสียภัย ข้าพเจ้าขอเรียนว่าตรงกันข้าม ข้าพเจ้า
 ขอเสนอว่าในการที่รัฐบาลเอาเรื่องเสนอสภาฯ นั้นเสียภัยกว่าที่ไม่เสนอ
 สภาฯ เพราะเหตุอะไร เพราะเหตุว่า ในทางทั้ง ๔ ทางนั้นย่อมมีการ
 ผิดกันและยังหย่อนในทางปฏิบัติ ยากลำบากเหลือเกิน จนรัฐบาลเอง
 ก็รู้สึกว่าจะทำไป ไ้สำเร็จโดยยากที่สุด ในการที่รัฐบาลเอาทั้ง ๔
 ทางขึ้นมาเสนอสภาฯ นั้น ต้องรู้สึกว่าการเสียภัยมากกว่าที่ไม่เสนอ
 คือไปเลือกเอาทางที่รัฐบาลหนักใจที่สุด นั้นเป็นข้อที่รัฐบาลจะต้องวิตก
 มาก แต่ว่าทำไมเราถึงเสนอมา ทำไมจึงได้เสนอเรื่องเช่นนั้นขึ้นมา
 สภาฯ ข้าพเจ้าขอชี้แจงว่าในการเสนอมานั้น ไม่ใช่ที่เราไม่อยากจะ
 รับผิดชอบเลย แต่ว่าเป็นการที่ปฏิบัติตามหนทางที่เห็นว่าสมควร เรื่อง
 มัชฌิมหาเถกชนหลายทาง ทางมคิมหาเถกสมาคม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการ
 กระทรวงธรรมการก็ได้ชี้แจงแล้วว่าท่านไม่ตกลงกันได้ ความความ
 เห็นทางมคิมหาเถกสมาคมนั้น ก็แยกกันออกเป็น ๒ ประการ นอก
 จากนั้นยังมีความเห็นซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ เสนอเป็นญัตติว่า
 พระราชบัญญัติไปนั้นเป็น อีกทางหนึ่ง ซึ่งแปลกกับมคิมหาเถกสมาคม
 ท่านผู้แทนประจวบคีรีขันธ์ยกว่าไม่ต่างอะไรกัน ผิดกันนิดเดียว ท่าน
 ผู้แทนทั้งหลายที่โต ฟังคำแถลงของท่าน ผู้แทนอินบุรี เมธวาน นัแล้วจะ
 เห็นว่าผิดกันมากทีเดียว ไม่เหมือนกันเลย เมื่อมีความเห็นแตกต่างกัน
 เป็น ๓ ทางทั้งนี้ รัฐบาลจะไปทำทางใดทางหนึ่งขึ้นมาอีกอาจจะไม่ถูกใจ

ของสภาฯ นั้น เป็นข้อหนึ่งขอตาม เหตุผลอีกอย่างหนึ่งว่าทำไมจึง
 ต้องเสนอขออนุญาตอย่างหนึ่งเสียก่อนนั้น ก็เพราะเหตุว่าเรื่องไม่ใช่
 เป็นเรื่องบริหารราชการแผ่นดิน ขอท่านไปกระดิกถึงข้อนี้ไว้เสียด้วย
 เพราะไม่ใช่เป็นเรื่องการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรี มีหน้าที่
 บริหารราชการแผ่นดิน แต่ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องการบริหารคณะสงฆ์ ซึ่ง
 แปลกไปจาก เรื่องบริหาร ราชการแผ่นดิน เรื่องคณะสงฆ์เป็น เรื่อง
 ศาสนา ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่รู้สึกของชาติ การที่จะวินิจฉัยว่าจะดำเนิน
 ไปตามนโยบายหรือไม่ในนโยบายทางใดทางหนึ่งนั้นควรจะได้วินิจฉัยของ
 สภาฯ ที่รู้สึกของชาติ ความเห็นของคณะรัฐมนตรีมีอยู่เช่นนั้น

อีกประการหนึ่ง ท่านอ้างถึงทางการต่างประเทศ ในเรื่องทาง
 การต่างประเทศนั้น ข้าพเจ้าเองไม่อยากจะพูด แต่ว่าเมื่อท่านสมาชิก
 หลายท่านได้ อ้างกันว่า ใน ต่างประเทศเขาไม่ทำอย่างนี้ ในทางการ
 ต่างประเทศข้าพเจ้าขอเรียนว่ามี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือทางศาสนาเกี่ยว
 ข้องกับทางการ ปกครองเหมือนกัน คือทางปกครองต้อง เข้าช่วยทาง
 ศาสนา อย่างนี้คือที่ทำในอังกฤษ เราชอบพูดถึงเสมอว่าวิธีการของ
 สภาฯ หรือวิธีการปกครองแบบอังกฤษเป็นแบบที่ดี และเราได้เอาควิ
 อย่างมาแล้วหลายอย่าง เมื่อก่อนที่จะเสนอเรื่องนี้มาสู่สภาฯ คณะรัฐ
 มंत्रीได้หารือผู้เชี่ยวชาญกฎหมายอังกฤษ และผู้เชี่ยวชาญ ระเบียบรัฐ
 สภาฯ ของ อังกฤษแล้ว ก็ปรากฏว่าในอังกฤษนั้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา
 รัฐชาติไม่เสนอร่างพระราชบัญญัติกัน แต่เขาเสนอขออนุญาต คือ

สภาฯ ก่อน เพราะเขาถือว่าไม่ใช่เรื่องบริหารราชการแผ่นดิน ในเห็น
 ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย เราได้ทำมาโดยเชื่อได้ว่า
 ได้ถูกต้องทุกสิ่งทุกอย่าง ส่วนในบางประเทศก็ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา
 นั้น เขาทำอย่างไร เช่นใน ประเทศอิตาลี ซึ่งถือว่าบ้านเมืองกับ
 ศาสนาไม่เกี่ยวข้องกัน ที่ของวัดไม่ใช่ที่ของบ้านเมือง เติมนักเดิน
 สัจจราชไม่ขอกจากวัด เพราะท่านถือว่าท่านไม่เหยียบแผ่นดินซึ่งไม่ใช่
 ของท่าน ทางบ้านเมืองจะไปผูกมัดและจะไปออกกฎหมายไม่ได้ ต้อง
 ไปทำสัญญา ในภาษาฝรั่งเรียกว่า ทรัทีตี (Treaty) ก็ไม่เรียก คอน-
 เวนชัน (Convention) ก็ไม่เรียก ต้องให้ชื่อว่า ความคอสตา
 (Concordat) วัคมัทหารของวัดเอง ถ้าเราไม่ใช่กฎหมายปกครอง
 คณะสงฆ์ เราจะไม่ยอมให้พระคองคองทหารของท่านหรือไม่ วิธีการจะต้อง
 เลือกละอย่าง เมื่อเรากระทำเป็นการอย่างต่างประเทศ คือว่าเรา
 วัคอย่างอังกฤษ คณะรัฐมนตรีได้สอยสวนมาแล้ว ทางอังกฤษถือ
 ว่าเรื่องบริหารคณะสงฆ์หรือศาสนานี้ไม่ใช่เรื่องบริหารราชการแผ่นดิน
 เพราะฉะนั้นนโยบายของรัฐบาลนั้นจึงได้มาขออนโยบายของสภาฯ ก่อน
 หรือถ้ามีเช่นนั้นถ้าเราจะไม่เอา จะเอาอย่างอิตาลี ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่า
 ไปไม่ได้ แต่ข้าพเจ้าขออย่าที่ใดกล่าวไว้ เบื้องหน้าว่า ความมุ่งหมายของ
 รัฐบาลอยากจะขอท่าน จะให้หรือไม่ให้ก็ตามใจท่าน รัฐบาลไม่ดำเนิน
 ในข้อใดในเรื่องนี้ คราวนี้ท่านบอกว่าไม่ควรจะเอาตามสภาฯ ก็ใช้
 ตกลงกับมหาเถรสมาคมเสียก่อน มหาเถรสมาคมตกลงได้ แล้วว่า

กฎหมายนี้ไม่ใช่กฎหมายของบ้านเมือง เป็นกฎหมายของพระ ต้องให้
 มหาเถรสมาคมท่านทำมาแล้วเสนาชนมา ท่านรับรองหรือว่าถ้ามหา
 เถรสมาคมตกลงอย่างไรแล้วสภาฯ จะรับโดยไม่แก้ไขเลย ถ้าสภาฯ
 ให้คำมั่นในข้อนี้แล้ว รัฐสภาสักพร้อมที่จะถอนญัตตินี้ไป ถ้าสภาฯ รับ
 ว่าท่านจะไม่แก้ไขเลยจนตัวเดียว รัฐสภาสักจะถอนญัตตินั้นออก ความ
 รับผิดชอบก็ยังมีเช่นเดียวกัน แล้วท่านจะบอกว่าจะทำอย่างไรรัฐสภาสัก
 รับผิดชอบ ทำอย่างนั้นไม่ต้องรับผิดชอบ เรื่องมันก็ต้องรับด้วยกัน ถึง
 แม้ว่าจะเสนาชนมาเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เดียว สภาฯ พ้นจากความ
 รับผิดชอบหรือ ท่านก็ต้องรับช่วยในเมื่อท่านรับผิดชอบในหลักการ ของ
 ร่างพระราชบัญญัตินั้น เพราะฉะนั้นปัญหาเรื่องหลักเลียงความรับผิด
 ชอบหรืออย่างไร ข้าพเจ้าขอวิงวอนว่าอย่าพูดกันเลย เพราะว่าไม่เป็น
 ความจริง

กนทท่านบอกว่าไม่ควรจะพูดกันในที่ประชุมอย่างนี้ ควรจะมีการ
 ประชุมภายใน รัฐสภาสักจะได้ถึงเหมือนกันว่าในเรื่องที่จะให้มีการประ
 ชุมเป็นการภายใน แต่ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่เด็ดแล้ว เป็นเรื่องที่พูดกัน
 ไปพูดกันมา คำพูดที่ผิดกฎหมาย ก็จะมีเช่นข้าง ในการประชุมภายใน
 คือท่านประธานไม่ไถ่ขบนัน ลงมานั่งข้างล่าง เมื่อก่อนนี้ข้าพเจ้า
 ไต่ตั้งขญทตามท่านประธานครั้งหนึ่งแล้ว ในเวลาที่จะมีเรื่องเลือก
 คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ใหม่ๆ ก็มีการเสนอคนนั้นคนนั้น ข้าพ
 เจ้าไต่ตั้งขญทตามท่านประธานสภาฯ ว่า ในสภาฯ ผู้พูดใคร่ขการคัม

ครองในบทรูจิธรรมนุญในเรื่องที่ จะพบไปเป็น การหมิ่น ประมาทคนข้าง
หรือไม่ว่า ท่านประธานก็ไม่รับรอง แล้วขอโทษ หากว่าเราจะมีการประ-
ชุมอย่างลับ ๆ อย่างเป็นการภายใน มิใช่ประชุมเป็นทางการแล้ว เรา
ก็คงจะพบอะไรก็ได้ ไม่เต็มที เพราะเหตุว่าไม่เป็นการแน่ใจว่าเราจะถก
พ้องหรือไม่ ยิ่งตัวข้าพเจ้ายังต้องระวังใหญ่ทีเดียว เพราะเหตุนี้เราจึง
ต้องขอให้ มีการประชุมลับอย่างนี้

คนที่ท่านผู้แทนประจวบ ฯ เพื่อนของข้าพเจ้าได้กล่าวว่า วันก่อน
ข้าพเจ้าพบว่าเรื่องนั้นไม่สำคัญ ความจำเป็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าคง
จำได้ว่าไม่ได้พบอย่างนั้น ข้าพเจ้าจำได้ว่าเรื่องนั้นเป็น เรื่องที่สำคัญยิ่ง
เป็นเรื่องรัฐธรรมนูญอันหนึ่ง จึงได้นำมาเพื่อเสนอสภา ฯ เมื่อขอเท็จจริง
ที่ท่านให้ ผิดกันกับ คำของข้าพเจ้า ที่ได้กล่าวในวันก่อน ที่ว่าไม่ประกาศใน
แถลงการณ์นั้น ที่ตรงกันข้ามกับที่ท่านให้เพื่อนข้าพเจ้าถามมา แต่ที่ว่า
อย่าเลยท่าน ข้าพเจ้าไม่ปรารถนาจะมาสาวไล่มีทานิกายหรือธรรมบุคคล
ในทันที ข้าพเจ้าพอดังความตั้งใจที่จะให้ เป็นกลางอย่างขง ข้าพเจ้าเป็น
นายกสมาคมเปรียญ ท่านผู้แทนเป็นอุปนายก เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว
เป็นการยากที่จะพบอะไรกันอย่างเต็มปากเต็มคอ อีกประการหนึ่งถ้าหาก
สักหน่อยมีเรื่องที่ท่านผู้แทนประจวบ ฯ ได้ว่า ตามเสียงว่าการรัฐธรรมนูญ
เสนอข้อเสนอมานี้ ข้อนั้น มีมติของมหาเถรสมาคมนั้น ข้าพเจ้าขอ
ชี้แจงอย่างนี้ คือ ปัญหาที่เป็นข้อโต้เถียงกันอยู่ในลงมติ มหาเถร
สมาคมนี้มีอยู่ในร่างพระราชบัญญัติใหม่ ในมาตรา ๔ คือพูดกันอย่าง

ง่าย ๆ ว่า เป็นร่างของกรรมยศอันหนึ่ง เป็นร่างของมหานิกายอันหนึ่ง
เวลาที่สังกระทรวงกรรมการก็สัง ๒ ร่าง คือในมาตราเดียวกันนั้น ร่าง
เป็น ๒ ร่าง คือมาตรา ๕ แยกออกเป็นข้อ และถ้าเราได้ พิจารณาโดย
ถวิลแล้ว ทาง ก. ซึ่งเป็นทางของกรรมยศคตินัน คือทางที่ ๔ ทวีติยา
เสนอมาน ทาง ข. ซึ่งเป็นทางของมหานิกาย คือทางที่ ๓ ทวีติยาได้
เสนอมานในขั้นที่กัน และประกอบกับวิธีมนตร์ว่าการกระทรวงกรรมการ
ได้ตกลงเพิ่มเติมว่า จะให้ มหาคเณรสมาคมอยู่ปกครองเป็นส่วนกลาง
ทั้งทางที่ ๑ กับ ๒ มาจากไหน ทางที่ ๑ นั้นเป็นความคิดของสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร ซึ่งได้เสนอมานถึง ๒ ราย มีลักษณะอย่างเดียวกัน ก็เมื่อ
ปัญหาเหมือนกัน เราได้ตรึกตรองแล้วว่า ทาง ๑ นั้นจะควรเสนอมานหรือ
ไม่ก็ได้ตรึกตรองกันเห็นว่า ท่านสมาชิกได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ๒
อัน รัฐสภาตรึงไปพิจารณาแล้ว เราถูกหาอยู่เสมอ ๆ ในสภา ว่า
รัฐสภาตรึงอะไรไป พิจารณาแล้วไปจมหายเงียบ ทั้งนี้ได้ เสนอทางต่าง ๆ
เข้ามาแล้ว ท่านสมาชิกผู้เสนอก่ออาจจะหวังได้ ว่าร่างพระราชบัญญัติ ๒
อันที่ตรึงไปพิจารณา เขาไปทิ้งเสียที่ไหน และในทันขอให้ท่านอ่านข้อ
ความทวีติยาเสนอมานขอความทวีติยาเสนอมานว่า สิ่งเหล่านี้เสนอในทาง
ความคิดความเห็น ซึ่งเราได้เก็บรวบรวมจากที่ต่าง ๆ ข้อ ๓, ๔ ได้เก็บ
เอามาจากมหาเถรสมาคม ข้อ ๑ ได้เก็บเอามาจากท่านสมาชิกสภา ฯ
เพื่อให้สภา ฯ นี้ได้ วินิจฉัย อีกทางหนึ่งในการที่จะเอาข้อ ๑ ไปกักตุน
เป็นการไม่สมควร ข้าพเจ้าขอเรียนว่ารัฐสภาไม่รู้ สักความลำบากใจ

เหมือนกัน แต่ถึงกระนั้นด้วยความเคารพต่อสภาฯ นี้ ด้วยความซื่อตรง
 ต่อหน้าที่ที่ว่าเราเข้าไปแล้วอย่าเอาไปทิ้งเสีย เราจึงเสนอข้อ ๑ กับข้อ
 ๒ มาอย่างไร ข้าพเจ้าได้เรียนมาแล้วว่า ทางที่ ๓ เป็นทางมหานิกาย
 ทางที่ ๔ เป็นทางธรรมยุติก ทางที่ ๓ เป็นทางที่แยกกันอยู่เวลานี้แล้ว
 ทนคุณธรรมสมาคมนั้นว่าลึกลงกว่าจะ มาบัญญัติให้แยกกัน ทำไมไม่ เสนอหน
 ทางที่รวมกันบ้าง คือว่าจะบัญญัติว่าการปกครองแยกกันแล้วทำไมถึง
 ไม่เสนอการปกครองรวมกันบ้าง ทนเพื่อความยุติธรรมเช่นนี้ เรา
 จึงได้เสนอมายัง ๔ ทาง ท่านจะว่ารัฐบาลเสนอไม่ตรงมติของมหาเถร
 สมาคมนั้นไม่ก็ เพราะรัฐบาลไม่อยู่ในความผูกมัดที่จะเสนอเฉพาะ
 ของมหาเถรสมาคม แต่รัฐบาลมีหน้าที่จะต้องใช้ความคิดให้รอบคอบ
 และประนีประนอมกับจะต้องเคารพต่อสภาฯ นี้ ในการที่มีผู้ เสนอพระราช
 บัญญัติไว้แล้ว ข้าพเจ้าขอชี้แจงซ้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ในการที่ท่านจะ
 ให้นโยบายหรือไม่ให้นั้น รัฐบาลไม่มีความลำเอียง ถ้าท่านให้รัฐบาล
 ก็จะได้ไปทำตามที่ท่านให้ ถ้าท่านไม่ให้ รัฐบาลก็จะไปทำตามใจ
 ของรัฐบาล ในกรณีทั้ง ๒ อย่างนี้ ข้าพเจ้าขอเรียนว่า ถ้าท่านไม่ให้
 จะทำความสะทวักใจแก่รัฐบาลเสียอีก เพราะเหตุว่าต่อไปท่านจะมีร่าง
 พระราชบัญญัติหรือกระท่ออะไรหรืออะไรนั้น รัฐบาลมีทางที่จะคอยได้
 ว่า รัฐบาลได้พยายามแล้วที่จะขอความร่วมมือของสภาฯ สภาฯ ไม่
 ร่วมมือด้วยก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ข้าพเจ้าจึงขอชี้แจงความชอบเพื่อจะ
 ยืนยันความเข้าใจผิด คือทางที่จะเข้าใจกันว่ารัฐบาลต้องการเหลือ

เกินที่จะให้สภาฯ ให้นโยบายและความเข้าใจอื่น ซึ่ง^{๕๒} เป็นความละเอียด
ไปถึงว่ารัฐบาลต้องการมี^{๕๓} ความรับผิดชอบ แต่ความจริงที่เป็นเช่นนี้^{๕๔}
เพื่อให้ถูกตามวิถีทางของรัฐธรรมนูญ เมื่อไม่ปรากฏอยู่ในระเบียบของ
เรา ก็ไปดัดอย่างตามประเทศที่เราเอาตัวอย่างมา และออกประการหนึ่ง
เพื่อจะให้^{๕๕} รับผิดชอบของสมาชิกในสภาฯ นี้ แต่เมื่อท่านจะให้หรือ
ไม่ให้^{๕๖} นั้นสุดแล้วแต่ท่าน

๑๘.๑๕ น.

นายเทพ โชตินุชิต (ชูชันธุ์) : กราว^{๕๗} น. ข้าพเจ้าจะพูดถึงเรื่อง
ให้นโยบายรัฐบาล เพราะ^{๕๘} ว่ารัฐบาลพูดเป็นกลางๆ อยู่แล้ว คือไม่ได้
เข้าข้างใคร ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องอื่น ข้าพเจ้าอยาก^{๕๙} จะเสนอให้ที่ประ-
ชุม^{๖๐} นทรายว่า มีสมาชิกบางท่านพูดว่า นโยบายที่รัฐบาลขอ^{๖๑} มารับผิดชอบ
บังคับ คือ^{๖๒} จะตั้งร่างมาเป็นร่างพระราชบัญญัติ แต่ถ้าหากว่าเราจะขอ
บังคับให้ละเอียดละเอียด^{๖๓} อารมณ์แล้ว นโยบายที่รัฐบาลขอ^{๖๔} มาไม่ได้ ฝืนข้อ
บังคับ^{๖๕} อย่างไม่เคย คือข้อ ๑๑ ก. นั้นบัญญัติ^{๖๖} ว่าเป็นข้อผูกมัดการภายในของ
สภาฯ บัญญัติ^{๖๗} ที่ขอ^{๖๘} มาไม่ได้ผูกมัดคนภายนอกเขา เมื่อเช่น^{๖๙} นั้นแล้วนโยบาย
ที่รัฐบาลขอ^{๗๐} มาไม่ได้ ฝืนข้อบังคับ^{๗๑} เลย เพราะฉะนั้น^{๗๒} ญัตติ^{๗๓} ภา^{๗๔}
ทำไมเราจึงจะให้^{๗๕} นโยบายรัฐบาลไป เป็นความจริงที่รัฐมนตรี^{๗๖} เมื่อน
กล่าวว่าแม้^{๗๗} หากว่ารัฐบาลจะเสนอพระราชบัญญัติ^{๗๘} มาโดยทางใด แม้

จะเป็นทางที่ ๑ ก็ตาม หากว่าสภาฯ นลงมติรับหลักการไปแล้ว ก็เกิด
 เพราะที่ห้ามขมขื่นแล้วสภาฯ ที่รับหลักการไปนั้นก็ไม่มีผิด อย่าง
 ไรก็ตามกฎหมายนั้นก็ออกไปด้วยสภาฯ น้อยเอง ถึงเราจะไม่ให้ข-
 บายที่รัฐบาล ขอมมาแก่รัฐบาลไปแล้ว และขายอันนั้นจะตกไป ก็ตาม
 ถ้าหากว่าเราจะไม่ทำอะไรโดยกัฏขาไปแล้ว เราก็ควรจะลาออกเสีย
 อีกประการหนึ่ง เราจำเป็นต้องทำอะไรหรือที่จะต้องไปควบคุมคณะ
 สภม ทำนรัฐมนตรีได้กล่าวแล้วว่าคณะสภม จำจะต้องมีกฎหมายปกครอง
 และกฎหมายนั้นจำเป็นต้องออกโดยสภาฯ...

ประธานสภาฯ: ไม่ใช่ ท่านต้องพูดคักคักน ไม่เห็นควรให้
 ขบายสีท่าน ขำพเจ้ากัฟงมานานแล้ว ถ้าท่านไม่คักคักน ขำพเจ้าจะ
 ใ้ให้คนอื่นพูดก่อน

นายเทพ โชคินชิต (ชูขันธ): ขำพเจ้าพูดเมอกนแล้วว่ารัฐ-
 ขบาลเป็นกลาง เพราะฉะนั้นขำพเจ้ากัฟงได้ว่าควรให้ขบาย

ประธานสภาฯ: ไม่ใช่ ท่านต้องคักคักน

๑๘.๒๑ น.

นายเลียง ไชยกาล (อุบลราชธานี): ขำพเจ้าเป็นฝ่ายคักคักน
 แดกอนอนขอกกราบเรียนให้ท่านประธานทราบเสียก่อนว่า ที่ท่านรัฐมนตรี
 กล่าวเมอกน พกถงการปกครองคณะสภม ไม่เกี่ยวกับอำนาจบริหาร
 ราชถารแผ่นดิน ซอนขำพเจ้าต้องรับทำควมเข้าใจเสียก่อนว่า ที่ท่าน

กล่าววนนบายที่จะคลากเคลือน ความจริงถ้าหากว่าท่านจะกรุณาเหลือว
หลังไปกระเขยบการปกครอง ญุพระราชบัญญัติท่เกี่ยวกับการปกครอง
แล้ว ท่านจะเห็นได้ว่ากระทรวงธรรมการมีหน้าที่อย่างไร แะงแบกกรม
กองออกอย่างไรบ้าง ท่านจะได้พบกรม ๆ หนึ่ง คือกรมธรรมการ
และพยกองต่าง ๆ เกี่ยวกับพระพุทศศาสนา เมื่อเช่นนั้นแล้วปัญหาที่ท่าน
กล่าวปฏิเสธว่าการศาสนาไม่เกี่ยวกับอำนาจบริหารนั้น จึงคิดว่าจะน่าจะ
คลากเคลือน

ท่านพยายามกล่าวถึงเมืองต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่นอังกฤษ
หรืออิตาลีเพื่อให้ เห็นว่าสภา ๆ ของเขาปฏิบัติอย่างไร และสภา ๆ ของ
เรามักจะถือตัวอย่างของประเทศนั้น ๆ มา ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบเรียนให้
ทราบเสียก่อนว่า การศาสนาของเขานั้นยิ่งกว่าประเทศสยามเสียอีก คือ
เขาถือว่าศาสนานั้นเป็นโปลิติคอย่างพร้อมมูล เมื่อก่อนศตวรรษที่ ๑๓
นั้นเขาถือว่าศาสนาเป็นหัวใจของการเมือง และหลังจากนั้นมากถือว่า
ศาสนานั้นเป็นกลไกของการเมือง ท่านกล่าวถึงอิตาลี ท่านหาได้
กล่าว ติว ว่าอิตาลีนั้นกระเขยบการศาสนาของเขา เขามีกระเขยบซึ่งได้
โยงติดกัน จนกระทั่งสันนิบาตยกเขาไปดกว่าจะควรเรียกรวมกันหรือไม่
เพราะฉะนั้นจะไป เามาเทียบกัน ของเรานั้นจริงไม่ ตรงกับมูลเหตุที่จะมา
ใช้ด้วยกัน

สำหรับปัญหาเรื่องนี้ ข้าพเจ้ายังกล้ากล่าวได้ว่า ศาสนานั้นเป็น
กลไกของการเมือง และเป็นเรื่องที่ใหญ่ใหญ่มากมาย ก็จึงจะเห็นได้ว่า

ถ้าหากว่าเข็มของศาสนาโน้มน้าวไปในทางหนึ่งทางใด นั่นก็เป็นการเสียดายของเวลาที่นำ วิถีทุกอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าพยายามที่จะเห็นวรั้ง ความคิด ความเห็นที่เรียกว่าเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือเปลี่ยนแปลงอย่างชานานใหญ่ ข้าพเจ้าเห็นว่าการศึกษาที่นั่นเป็นเรื่องใหญ่มาก ท่านรัฐมนตรีปฏิเสศเมื่อก่อนว่าท่านไม่ อยากจะให้ ถือว่าเป็นการ โยนยาปให้แก่สภาฯ และท่านกล่าวว่า ถ้าหากว่าสภาฯ นี้ไม่ยอมรับนโยบาย ไม่ยอมให้ความเห็นแล้วรัฐบาลจะยิ่งคึกใจมาก ถ้าเช่นนั้นในฐานะที่พวกเรา ใต้ ington จะสนับสนุนรัฐบาลอยู่เสมอ เพราะเหตุที่เราทั้งรัฐบาลชนมากเพื่อเป็นกรรมการของเรา เราพร้อมที่จะส่งเสริมอยู่เสมอ เมื่อปรากฏจากปากของท่าน รัฐมนตรีในคณะรัฐบาลเช่นนั้นแล้วที่ท่านต้องการไม่ให้เราเห็นนโยบาย เราก็ควรจะบอกกับมันไว้ คือขอให้ เรื่อนี้ผ่านไปเสีย ข้าพเจ้าขอเสนอให้ยกเรื่องอินชอนปรักษา ใครเห็นด้วยขอได้โปรดรับรอง

มีสมาชิกรับรอง

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ (ธนบุรี) : เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าจะยกเรื่องอินชอนปรักษา ญัตตินี้ก็จะตกไป ประโยชน์ที่ควรจะได้ สำหรับมหาเถรสมาคมก็จะไม่ได้...

ประธานสภาฯ : ต้องเบ็ดอภิปรายสืท่าน

นายทองอยู่ พุฒพัฒน์ (ธนบุรี) : ข้าพเจ้าขอเบ็ดอภิปราย

ต่อไป เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญจะมาเสนอญัตติผ่านไปเช่นนั้นข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยเลย ถึงอย่างไรก็ต้องให้เก็ทขาคักกันในสภาฯ

ประธานสภาฯ : ข้าพเจ้าขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย ผู้ใดเห็นควรเปิดอภิปรายต่อไป ขอให้ไปรคยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๖๓ คน

ประธานสภาฯ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอให้ไปรคยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๒๒ คน

ประธานสภาฯ : เป็นอันเปิดอภิปรายต่อไป บัดนี้ถึงเวลาปิดประชุมแล้ว แต่ข้าพเจ้าได้รับญัตติของนายทองอยู่ ขอให้เลื่อนการประชุมไปจนถึง ๑๙.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๙.๐๐ นาฬิกาก็ไม่สำเร็จหรือหากท่าน เวลาเล็กน้อยเท่านั้น ถ้าท่านไม่ขอลงชื่อนายข้าพเจ้าจะให้ที่ประชุมวันใด

ผู้ใดเห็นควรเลื่อนการประชุมต่อไปตามญัตติของนายทองอยู่ ขอให้ไปรคยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๑๒ คน

ประธานสภาฯ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ขอให้ไปรคยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๕๘ คน

ประธานสภาฯ : เป็นอันไม่เลื่อน

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๒๘ นาฬิกา

ประเสริฐ บัณฑิตคุณ

ประสิทธิ์ ศรีสุชาติ

สิริ อินทร

ถิน จุฑารพ

สุรินทร์ ถิพลากร

เล็ก จารุณัฐ

วิศิษฐ์ ลูกอิน

ผู้ตรวจงานการบรรณ

พระยามานวราชเสวี
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

คหกรรมบดี
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร